1ère Année, N° 7. Mars 1903. | 1a Jaro, 7a Numero. Marto 1903. | 1e Jaar, Nr 7. Maart 1903.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL. | BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL :	KOSTO DE LA JARA ABONO :	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :
2.50 fr. pour la Belgique ; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	2.50 fr. en Belgujo ; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	2.50 fr. voor België ; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro (*huit pages*) **0.25 fr.**	**Unu numero** (ok paĝoj) **0.25 fr.**	**Het nummer** (*8 bladz.*) **0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 55, rue des Drapiers, Bruxelles.
Cenzuristoj — Censeurs — Keurders : E. et L. BLANJEAN, 14, rue de Wautier, Laeken.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : M. SEYNAEVE, 3, rue de l'Avenir, Courtrai.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

Avizo grava. — La abonantoj rusaj povas sendi la koston de sia abono per papermono (unu rublo). Poŝtmarkoj de ĉiuj landoj estos akceptitaj nur po du trionoj (2/3) de la valoro.

La personoj, kiuj sendos al ni almenaŭ sumon da kvin frankoj, estos enskribitaj kiel protektantaj abonantoj kaj ilia nomo estos presita en ia proksima numero.
Nia ĵurnala jaro komenciĝas la 15an de Septembro. Se oni abonas post tiu-ĉi dato, oni ricevas la jam elirintajn numerojn.

Les personnes qui nous enverront au moins la somme de cinq francs seront inscrites comme abonnés protecteurs et leur nom paraîtra dans un prochain numéro.
L'année de notre Journal commence le 15 Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les numéros déjà parus.

De personen die ons ten minste de som van vijf franken toezenden zullen opgeteekend worden als inschrijvers-beschermers en hun naam zal in een aanstaande nummer gedrukt worden.
De jaargang van ons Blad begint met 15n September. Indien men zich na dien datum laat inschrijven, ontvangt men de reeds verschenen nummers.

ENHAVO.

SOMMAIRE.

INHOUD.

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE,
IMPRIMEUR-ÉDITEUR | DRUKKER-UITGEVER
BRUGES, NOUVELLE PROMENADE, 4. | BRUGGE, NIEUWE WANDELING, 4.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES — ESPERANTISCHE BLADEN.

Lingvo Internacia fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Mr Paul de Lengyel à Szegzârd, Hongrie.
L'Espérantiste fr. 5.00 par an comprenant l'inscription comme membre de la S. p. p. E. (*5.00 fr. 's jaars recht gevende tot de inschrijving als lid van de S. p. p. E.*) Mr Edouard Bréon, Secrétaire de la S. p. p. E. 6, rue du Levant, à Vincennes, près Paris.
Societo por Internaciaj Rilatoj (S. I. R.) fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*) avec l'organe de la Société (*met het orgaan der Maatschappij*) « **Lingvo Internacia** » fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Paul Fruictier, 27, boulevard Arago, Paris.
La Lumo fr. 3.00 par an (*3.00 fr. 's jaars*) Mr A. Rembert, 79 rue St-Christophe, Montréal, Canada.
La Rondiranto fr. 3.50 par an (*3.50 fr. 's jaars*) Mr G. P. Oreŝkov, Philipoplo, Bulgarie.
La Holanda Pioniro fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Dreves Uitterdijk, Hilversum, Holland.
Revuo Internacia fr. 6.00 par an (*6.00 fr. 's jaars*) Mr Fr. Ŝildo, Bystrice-Hostyn, Moravie-Autriche.
Bohema Esperantisto fr. 1.50 par an (*1.50 fr. 's jaars*) » » » » »
Germana Esperantisto fr. 1.50 par an (*1.50 fr. 's jaars*) » » » » »
Ces trois derniers journaux ensemble 8 fr. par an. — *Deze drie laatste bladen te zamen 8 fr. 's jaars.*
L'Esperantista fr. 4.00 par an (*4.00 fr. 's jaars*) Mr G. Giovanni, via S. Secondo, 22, Torino, Italie.

POLIGLOTA KLUBO EN BRUSELO

Hôtel Ravenstein

ESPERANTISTA SEKCIO

Ĉiun lundon, je la oka horo, vespere, kurso de lingvo Esperanto. Tiu kurso estas tute senpaga; vi volu skribi al la prezidanto de la sekcio.

ANTVERPENA GRUPO ESPERANTISTA.

Ni havas la honoron sciigi al ĉiuj esperantistoj ke senpaga kurso okazas ĉiusabate je la 8 1/2 horo, vespere, en la admirinda festa Salono de

TAVERNE ROYALE

Place Verte, 39, ANTVERPENO.

LOKO LUEBLA.

LOKO LUEBLA.

Poliglota Klubo en Liejo.

La Klubo organizas specialan kurson de lingvo « Esperanto » ĉiun merkredon, vespere.

Pri kondiĉoj, oni devas sin turni rekte al la Poliglota Klubo,

Rue Trappé, 6, LIÉGE.

LOKO LUEBLA.

LOKO LUEBLA.

Ière Année, N° 7. Mars 1903. | Ia Jaro, 7a Numero. Marto 1903. | Ie Jaar, Nr 7. Maart 1903.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL. | BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

PRIX DE L'ABONNEMENT ANNUEL :	KOSTO DE LA JARA ABONO :	JAARLIJKSCHE INSCHRIJVINGSPRIJS :
2.50 fr. pour la Belgique ; 3.00 fr. pour l'étranger. 5.00 fr. (minimum) : abonnement de protecteur.	2.50 fr. en Belgujo ; 3.00 fr. en eksterbelgaj landoj. 5.00 fr. (almenaŭ) : protektanta abonanto.	2.50 fr. voor België ; 3.00 fr. voor den vreemde. 5.00 fr. (ten minste) : inschrijving als beschermer.
Un numéro (*huit pages*) **0.25 fr.**	**Unu numero** (ok paĝoj) **0.25 fr.**	**Het nummer** (*8 bladz.*) **0.25 fr.**

Ĉefredaktoro — Rédacteur en chef — Hoofdopsteller : Jos. JAMIN, 55, rue des Drapiers, Bruxelles.
Cenzuristoj — Censeurs — Keurders : E. et L. BLANJEAN, 14, rue de Wautier, Laeken.
Abonoj — Abonnements — Inschrijvingen : M. SEYNAEVE, 3, rue de l'Avenir, Courtrai.
Presisto — Imprimeur — Drukker : A.-J. WITTERYCK-DELPLACE, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

Tra la mondo Esperantista.

La Kolekto Esperanta aprobita de D° Zamenhof riĉiĝis, dum la lasta monato, je nova libro kiu estos ĝoje akceptata de ĉiuj esperantistoj ; ĝi estas la Vortaro Franca-Esperanto de S^oj Th. Cart, M. Merckens kaj P. Berthelot, tiel senpacience atendita. Tiu vortaro estas vastigo de la vortareto publikigita litografie de kelkaj monatoj kaj verkita de S^oj Th. Cart kaj Boitel, ĝi montras la tradukon de ĉiu Franca vorto ne komentariante ĝin. Kiam oni dubas pri la senco de ia vorto, oni devas konsiliĝi kun la vortaro Esperanto-Franca de S° L. de Beaufront, atendante la plenan Vortaron de tiu aŭtoro

Alia libro eliris el la librejo Hachette : Monadologio de Leibnitz, tradukita de S° E. Boirac, Rektoro de la Universitato Dijona. Ĉiuj, kiujn interesas la filozofiaj demandoj, legos kun grandega plezuro tiun ĉi

A travers le Monde Espérantiste.

La collection approuvée par le Dr Zamenhof s'est enrichie, pendant le mois dernier, d'un nouveau livre qui sera accueilli avec joie par tous les espérantistes ; c'est le vocabulaire Français-Esperanto de MMrs Th. Cart, M. Merckens et P. Berthelot. On sait avec quelle impatience il était attendu ! Cette espèce de dictionnaire est une extension du petit vocabulaire publié en lithographie, il y a quelques mois, par MMrs Th. Cart et Boitel ; il présente la traduction de chaque mot français sans le commenter. Aussi, lorsque l'on doute du sens d'un mot quelconque il est nécessaire de consulter le dictionnaire Esperanto-Français de Mr L. de Beaufront en attendant le dictionnaire complet que prépare cet auteur.

Un autre livre est édité par la librairie Hachette : Monadologie de Leibnitz traduite par Mr E. Boirac, recteur de l'Université de Dijon. Tous ceux qu'intéressent les questions philosophiques, liront avec un plaisir extrême, ce travail si

Dwars door de Esperantische Wereld.

De boekenverzameling, goedgekeurd door Dokter Zamenhof, is gedurende de laatste maand met een nieuw boek verrijkt, dat door alle Esperantisten met vreugde zal onthaald worden ; 't is het Fransch-Esperantisch woordenboek van de H. H. Cart, M. Merckens en P. Berthelot. Men weet hoe ongeduldig het verwacht werd ! Dit slach van woordenboek is eene uitbreiding der kleine woordenlijst, die over eenige maanden door de Heeren Th. Cart en Boitel, in steendruk uitgegeven werd ; het behelst de vertaling van elk fransch woord zonder uitleg. Ook, wanneer men over het aannemen van een zeker woord zou twijfelen, is het noodig, het Esperanto-Fransch woordenboek van M. L. de Beaufront te raadplegen, in afwachting van het volledig woordenboek, dat deze schrijver bereidt.

Een ander boek wordt door den boekhandel Hachette uitgegeven : Manadologie de Leibnitz vertaald door M. E. Boirac, rector der Hoogeschool van Dijon. Allen, die in de philosophische vraagstuk-

verkon tiel fidele kaj klarege tradukitan. Multe da aliaj verkoj oni nun prilaboras kaj oni certigas al ni ke, antaŭ unu jaro, vortaroj, lernolibroj kaj ekzercaroj estos presitaj, de la Kolekto Esperanta, en ĉiuj Eŭropaj lingvoj.

***

Nova ĵurnalo estas aperinta, tre modeste sed tre kuraĝe ; ĝi estas titolita « Svisa Espero » kaj estos la organo de niaj Svisaj amikoj kiuj, ni tion esperas, rikoltos baldaŭ la fruktojn de siaj penadoj kaj propagando.

La Bulgara ĵurnalo « Svet » (Mondo) sub la titolo « El Bulgara vivo komuna » presas ĉiumonate Esperantan tekston, kies enhavo fariĝas tre interesa ĉar ĝi celas konatigi, al la okcidentaj esperantistoj la morojn kaj emojn de tiu lando, unu el la plej movemaj inter la Balkanaj ŝtatoj. Ni ricevis ankoraŭ belan verdan afiŝon de la Esperanta Societo en Brno (Moravlando) kiu sciigas la fondon de nova dekhora kurso. La propagando per afiŝoj estas rekomendinda ĉiafoje, kiam ĝi estas ebla ; tiu rimedo, zorge prezentita, altiras la atenton de ĉiuj, kiuj nescias ankoraŭ ke Esperanto eniĝas pli kaj pli en ĉiujn landojn kaj en ĉiujn rangojn de la homa societo.

La Aŭstra Societo de Esperantistoj eldonos, en la dua duonjaro 1903[a], ilustritan almanakon en kiu ĉiu esperantisto povas mendi preson de sia adreso, kaj de nun novajn kartojn propagandajn kun portreto de L. N. Tolstoj kaj lia deklaracio pri Esperanto.

***

Ni devas ankoraŭ rekomendi la afiŝeton tiel interesindan de la Esperantista grupo de Boulogne s/mer (Franclando) kiu prezentas per tutnova formo la demandon pri la participoj. Desegno montras, apud la bordo de rivero, fiŝkaptiston, kiu stoike atendas sian kaptaĵon; li diras: « mi estas *prenonta* kaj la fiŝo estas *prenota* ». Dua desegno montras kapton de la malfeliĉa fiŝo ; la kaptanto diras : « mi estas *prenanta* kaj ĝi estas *prenata* ». Kiam la fiŝo kuŝas en la korbo, nia participuzanto fine diras : « mi estas *preninta* kaj ĝi estas *prenita* ». Tio estas sprita rimedo por klarigi kaj komprenigi la diversajn formojn aktivajn kaj pasivajn de la participoj.

---

fidèlement et si clairement traduit. Plusieurs autres ouvrages sont actuellement en préparation et l'on nous assure qu'avant un an, des dictionnaires, manuels et recueils d'exercices seront imprimés, par la même collection, dans toutes les langues européennes.

***

Un nouveau Journal est apparu, très modestement, mais très courageusement ; il a pour titre « Espoir Suise » et sera l'organe de nos amis Suisses qui, nous l'espérons, recueilleront bientôt les fruits de leurs efforts et de leur propagande.

Le journal bulgare « Svet » (Monde) sous le titre « De la vie commune en Bulgarie » publie, chaque mois, un texte en Esperanto dont le contenu deviendra très intéressant, car il a pour but de faire connaître aux Espérantistes occidentaux les mœurs et les aspirations de ce pays, l'un des plus remuants parmi les Etats Balkaniques.

Nous avons encore reçu la belle affiche verte de la Société de l'Esperanto de Brünn (Moravie) qui annonce la création d'un nouveau cours en 10 heures. La propagande au moyen d'affiches est recommandable chaque fois qu'elle est possible ; ce moyen, soigneusement présenté, attire l'attention de tous ceux qui ignorent encore que l'Esperanto pénètre de plus en plus dans tous les pays et dans toutes les classes de la société.

La Société Autrichienne d'espérantistes éditera, pendant la seconde moitié de 1903, un almanach illustré dans lequel chaque espérantiste pourra demander l'insertion de son adresse ; on peut aussi commander dès maintenant de nouvelles cartes de propagande avec le portrait de Tolstoï et sa déclaration en faveur de l'Esperanto.

***

Nous devons encore signaler à l'attention de nos lecteurs la petite affiche, si intéressante du groupe Espérantiste de Boulogne s/mer (France) qui présente sous une forme toute nouvelle, la question des participes.

Un dessin nous montre, près du bord d'une rivière, un pêcheur qui attend stoïquement sa proie ; il dit « Je suis *devant prendre* et le poisson est *devant être pris* ». Le second dessin montre la capture du malheureux poisson ; le pêcheur dit : « Je suis *prenant* et il est *étant pris* ». Lorsque le poisson frétille dans le panier, notre grammairien termine : « Je suis *ayant pris* et il est *ayant été pris* ». C'est un moyen plein d'esprit pour expliquer et faire comprendre les diverses formes actives et passives des participes.

ken belang stellen zullen met een groot genoegen, dit zoo getrouw en klaar vertaald werk lezen. Verscheidene andere werken zijn thans in voorbereiding en men verzekert ons dat vóór een jaar, woordenboeken, handboeken, en oefeningboeken, voor de zelfde verzameling, in alle Europeesche talen zullen gedrukt worden.

***

Een nieuw dagblad is zeer nederig maar zeer moedig verschenen ; het heeft voor hoofding « Espoir Suisse » en zal de tolk zijn onzer Zwitsersche vrienden die, hopen wij, welhaast de vruchten hunner pogingen en hunner propaganda zullen oogsten.

Het Bulgaarsch blad « Svet » (Monde) drukt elke maand, onder opschrift : « Gemeene leven in Bulgarië » eenen tekst in Esperanto, waarvan de inhoud zeer belangrijk zal worden, want hij heeft voor doel, aan de westersche Esperantisten, de zeden en de verwachtingen van dit land te doen kennen, een der woeligste onder de Balkaansche staten.

Wij ontvingen nog het schoon, groen plakschrift van de Esperantische Maatschappij van Brünn, (Moravië) dat eenen nieuwen leergang in 10 uren, aankondigt. De verspreiding bij middel van plakkaten is aanbevelenswaardig, voor ieder maal dat het mogelijk is ; dit middel, zorgvuldig voorgesteld, trekt de aandacht van dezen, die nog niet weten, dat het Esperanto meer en meer in alle landen en in alle klassen der samenleving doordringt.

De Oostenrijksche Esperantische kring zal in de tweede helft van 1903 eenen geïllustreerden almanach uitgeven, waarin iedere Esperantist de inschrijving van zijne thuiswijzing zal mogen aanvragen ; men mag ook van nu af nieuwe verspreidingskaarten bestellen, met het portret van Tolstoï en zijne verklaring ten gunste van het Esperanto.

***

Wij moeten nog de aandacht onzer lezers vestigen op het kleine, zoo belangrijke plakkaat der Esperantische vereeniging van Boulogne s/m. (Frankrijk) dat op eene allernieuwste wijze, het vraagstuk der deelwoorden voorstelt.

Eene teekening toont ons, aan den oever eener rivier, eenen visscher die standvastig naar zijne prooi wacht ; hij zegt « Ik ben zullende vangen, *en de visch is* zullende gevangen worden. » *De tweede teekening toont de vangst van den ongelukkigen visch ; de visscher zegt « Ik ben* vangende, *en hij is* gevangen wordende. » *Wanneer de visch in de mand spartelt, besluit onze spraakkundige : « Ik ben* gevangen hebbende *en hij is* gevangen geworden zijnde. » *Dit is een geestig middel om de verschillige bedrijvende en lijdende vormen der deelwoorden uit te leggen en te doen verstaan.*

Tiu agema grupo eldonis ankoraŭ serion da lecionoj kun vortaretoj, kunmetitaj vortoj, afiksoj, k. t. p. Alia Franca grupo, la Esperantista grupo de Tain-Tournon ĵus fondiĝis kaj organizis kurson kies profesoro estas S° Bouchet, la kuraĝa propagandanto en tiuj frataj urboj. La kurso kalkulas kvindek lernantojn ; tiu rezultato estas la plej bela rekompenco por la organizintoj kaj pro tio ili povas fieriĝi.

* * *

La 12an de lasta Januaro estis fondita en Londono mem la unua grupo Esperantista de tiu urbo. Ĝia provizora sidejo estas Mowbray House, Norfolk street, Strand, London W. C., la oficejo mem de « Review of Reviews » (Revuo de la Revuoj) afable liverita de S° Stead al la dispono de l'grupo. En tiu grupo, S° O'Connor komencis sukcese kurson kaj verkis lecionojn por la Angloj ; tiu libro eliros baldaŭ. El Anglujo, ni ricevis de kelkaj tagoj, folion propagandan kun vortareto, reguloj de la gramatiko kaj kelkaj klarigoj pri la lingvo, eldonitan de S° George J. Henderson, St Katharine's Oxted. Tiu folio estas tre facila rimedo de propagando en Anglujo ; tiu, kiu intencas varbi novan Anglan adepton, skribas al li simplan leteron, Esperante, kaj aldonas la suprediritan folion. Per la helpo de la vortareto, la ricevonto, mirigata, tradukos tre facile la leteron ricevitan kaj, la plej ofte, fariĝos Esperantisto. Prezo de la folio : 30 centimoj kaj de la dekduo : 1.50 franko.

Fine nia kunfrato « La Lumo » presis en sia Januara numero, Anglan ekzercaron, kiu plenigas la ĵurnalon en kiu ni trovas nur la sekvantan sciigon, kiun ni rekomendas varme al niaj legantoj : La Virina Esperantista Klubo « Progreso » 79, St. St Christophe, en Montreal (Kanado) organizas ekspozicion da leteroj kaj poŝtmarkoj kaj petas siajn samideanojn ke ĉiu el ili sendu pruvon de la internacieco de la lingvo. Kvankam tio ne estas aldonita, ni opinias ke la ilustritaj poŝtkartoj adresitaj al niaj graciaj samideaninoj, estos kore akceptataj kaj ke ili ankoraŭ helpos la sukceson de tiu agema Virina klubo.

* * *

Oni sciigas al ni la kreon de multaj novaj grupoj en ĉiuj landoj. En Franclando ekzistas de nun 17 grupoj, filioj de la S. p. p. E. ; la lastaj formitaj estas la grupoj de Saint Omer, Nancy, Marseille kaj Roubaix. En Hispanlando la grupo de Barcelone kaj tiu de Logrono, la unua organizita de S° Vicente Inglada. Krom la grupo de Londono, ni kalkulas ankoraŭ novajn grupojn en Edimburgh kaj Huddersfield.

Ce groupe infatigable a aussi édité une série de leçons avec vocabulaires, mots composés, affixes etc. Un autre club français, le groupe espérantiste de Tain-Tournon vient de se fonder et a organisé un cours dont le professeur est Mr Bouchet, le courageux propagateur dans ces deux villes sœurs. Le cours compte cinquante élèves ; ce résultat est la plus belle récompense pour les organisateurs et ils peuvent en être fiers.

* * *

Le 12 janvier dernier fut institué à Londres même, le premier groupe Espérantiste dans cette ville. Son siége provisoire est à l'office même de « Review of Reviews » mis aimablement à la disposition de nos amis par Mr Stead. A ce groupe, Mr O'Connor a commencé, avec succès un cours et a composé des leçons pour les anglais dont le recueil paraîtra bientôt. D'Angleterre, nous avons reçu depuis quelques jours, une feuille de propagande avec vocabulaire, règles de grammaire et quelques indications sur la langue, éditée par Mr George J. Henderson. Cette feuille est un moyen très pratique pour la propagande en Angleterre ; celui qui a l'intention de recruter un nouvel adepte anglais, lui écrit une simple lettre, en Esperanto et y ajoute la feuille susdite. A l'aide du vocabulaire, le destinataire, étonné, traduira très facilement la lettre reçue et, le plus souvent, deviendra Espérantiste. Prix de la feuille : 30 centimes ; la douzaine, 1,50 fr.

Enfin notre confrère « La Lumo » a publié dans son numéro de janvier un recueil anglais d'exercices, qui prend tout le journal dans lequel nous ne trouvons que l'information suivante : Le Club espérantiste féminin « Progrès » de Montréal, organise une exposition de lettres et de timbres-poste et demande à tous les partisans de l'Esperanto de lui envoyer une preuve de l'internationalité de la langue. Quoique cela ne soit pas ajouté, nous croyons que les cartes postales illustrées adressées à nos gracieuses adeptes, seront les bienvenues et qu'elles aideront encore au succès de ce Club féminin.

* * *

On nous annonce la création de nombreux nouveaux groupes dans tous les pays. En France il existe dès maintenant 17 groupes, affiliés à la S. p. p. E ; les derniers créés sont ceux de Saint Omer, Nancy, Marseille et Roubaix. En Espagne, le groupe de Barcelone et celui de Logrono, le premier organisé par Mr Vicente Inglada. Outre celui de Londres, nous comptons encore de nouveaux groupes à Edimbourg et Huddersfield.

Deze onvermoeibare vereeniging heeft ook eene reeks lessen met woordenlijsten, samengestelde woorden, en bijvoegsels, enz. uitgegeven. Een andere Fransche kring, de Esperantische vereeniging van Tain-Tournon, komt gesticht te worden en heeft eenen leergang ingericht, wiens leermeester M. Bouchet is, de moedige voortplanter in deze twee zustersteden. De leergang telt vijftig leerlingen ; deze uitslag is de schoonste belooning voor de inrichters ; zij mogen er trotsch over zijn.

* * *

Den 12 van Januari laatst, werd te Londen zelf de eerste Esperantische vereeniging dezer stad ingericht. Haar voorloopige zetel is in de bureelen zelf van de « Review of Reviews, » minnelijk door M. Stead ten dienste onzer vrienden gesteld. In deze vereeniging heeft M. O' Connor met goeden uitslag eenen leergang begonnen, en heeft voor de Engelschen lessen opgesteld, wier bundel welhaast zal verschijnen. Uit Engeland hebben wij sedert eenige dagen een verspreidingsblad ontvangen, met woordenlijst, spraakregels en eenige ophelderingen over de taal, uitgegeven door M. George J. Henderson. Dit blad is een zeer doelmatig middel voor de propaganda in Engeland, deze, die van zin is eenen nieuwen Engelschen bijtreder aan te werven, schrijft hem eenen eenvoudigen brief in Esperanto en voegt er het bovengemeld blad bij. Met behulp van de woordenlijst zal de verwonderde bestemmeling zeer gemakkelijk den ontvangen brief vertalen en, meestendeels, Esperantist worden. Prijs van het blad : 30 cent. ; de dozijn, 1,50 fr.

Eindelijk, onze confrater « La Lumo » heeft in zijn Januarinummer eenen Engelschen bundel oefeningen uitgegeven, die geheel het blad inneemt, in hetwelk wij slechts het volgende bericht vinden : De vrouwelijke Esperantische club « Progrès » van Montreal, richt eene tentoonstelling in van brieven en postzegels en vraagt aan alle partijgangers van het Esperanto, haar een bewijs te zenden van de wederlandschheid der taal. Ofschoon dit er niet bijgevoegd zij, meenen wij dat de geprente postkaarten, naar onze minzame aanhangsters gezonden, welgekomen zullen zijn en dat zij nog zullen helpen tot den bijval van dezen vrouwelijken club.

* * *

Men meldt ons nog de stichting van talrijke nieuwe vereenigingen in alle landen. In Frankrijk bestaan er van nu reeds 17 vereenigingen, bij de S. p. p. E. opgenomen ; de laatst ingerichte zijn deze van Saint Omer, Nancy, Marseille en Roubaix. In Spanje, de vereeniging van Barcelona en deze van Lagromo, de eerste ingericht door M. Vincente Inglada. Buiten deze van Londen, tellen wij nog nieuwe vereenigingen te Edimburg en Huddersfield.

La ĵurnalo « Lingvo Internacia » komencis en sia januara numero « Notoj pri Brugge kaj pri la tiea ekspozicio de pentraĵoj » de S° Gabriel Chavet. La Belgaj esperantistoj kurioze legos la tre interesan artikolon de nia Franca samideano pri la tiel Flandra kaj pentrinda urbo Bruĝo (France Bruges, Flandre : Brugge) kaj la impreson de la fremduloj pri la nemorteblaj verkoj de la unuaj pentristoj Flandraj.

« Lingvo Internacia » decidis sendi senpage al ĉiuj kuracistoj membroj de S. I. R. (vidu nian kovrilon) cirkulereton pri teknika medicina vortaro Esperanta kaj proksima kreo de Medicina Revuo, redaktota Esperante.

En la skribmaŝinoj, sistemo « Hammond » la literoj estas fiksitaj sur ŝanĝebla peco da ŝtalo kiu sin movas rapide. Oni fabrikas de nun la specialajn alfabetojn por preskaŭ ĉiuj lingvoj kaj ankoraŭ por Esperanto.

Jos : JAMIN.

Kroniko Belga.

En sia numero de la 30a de Januaro, « *La Métropole* » el Antverpeno enhavis bonan unuapaĝan artikolon pri la Lingvo Internacia, skribitan de nia samideano, S° F. de Roy; ankaŭ en « *La Réforme* » (Bruselo) de la 2a de Februaro, ni legis artikoleton tre favoran por Esperanto kaj la B. S.

Ĉiuflanke la propaganda laborado daŭras kaj plivastiĝas en nia lando, dank' al la fervoro de multnombraj novaj amikoj kiujn, en ĉiu tago, altiras al ni la senlaca kaj brua batalo. Jen kelkaj specialaj novaĵoj :

El Bruges, nia kunlaboranto S° Lekeux skribas al ni : « La tria parolado de nia sindonema amiko, S° Witteryck, okazis la 14an de Februaro ĉe la ĉi-tiea Sekcio de la Literatura Societo : « Willemsfonds » : ĝi estis nova kaj granda sukceso. Ĉiuj alestantoj akceptis Esperanton kun vera entuziasmo : 36 sin enskribigis por la estonta kurso, kiu tiel kalkulas jam nun 65 lernantojn. Atentu bone, Soj Bruĝanoj ! Ni danku speciale Son Jul. Sabbe, Prezidanto de la Societo, kiu varmege rekomendis Esperanton kaj kiu donis al la parolanto la okazon pruvi la akireblecon de la Lingvo por la Ĥinlandanoj, kies lingvon S° Sabbe tre bone konas ».

El tre interesa letero de nia amiko, S° Mattelaer el Louvain, ni eltiras la jenon : La Esperantistaj

Le journal « Lingvo Internacia » a commencé dans son numéro de janvier « Notes sur Bruges et sur son exposition locale de tableaux » par Mr Gabriel Chavet. Les espérantistes belges liront avec curiosité le très intéressant article de notre camarade français sur la ville si flamande et si pittoresque de Bruges et l'impression des étrangers devant les œuvres immortelles des peintres primitifs flamands.

« Lingvo Internacia » a décidé d'envoyer gratuitement à tous les médecins membres de S. I R. (voyez notre couverture) une circulaire au sujet d'un vocabulaire technique médical en Esperanto et la création prochaine d'une Revue de Médecine, rédigée en Esperanto.

Dans les machines à écrire du système « Hammond » les lettres sont fixées sur un bloc d'acier pouvant se changer et qui se meut très rapidement; on fabrique dès maintenant les alphabets spéciaux pour presque toutes les langues et aussi pour l'Esperanto.

Jos. JAMIN.

Chronique Belge.

« La Métropole » (Anvers) du 30 janvier nous présentait en première page un bon article traitant de la Langue Internationale et dû à la plume de notre partisan, M. de Roy; dans « La Réforme » (numéro du 2 février) nous avons remarqué un articulet très favorable à l'Espéranto et à la B. S.

De tous côtés, dans notre pays, le travail de propagande se continue et s'étend, grâce au zèle des nouveaux adhérents que le bruyant et inlassable combat nous amène chaque jour en grand nombre. Voici quelques nouvelles :

De Bruges, notre collaborateur M. Lekeux nous écrit : « La troisième conférence de notre ami dévoué, M. Witteryck, s'est donnée le 14 février à la Section locale de la Société Littéraire : « Willemsfonds » : elle a obtenu un nouveau et grand succès. Tous les auditeurs ont adhéré à l'Esperanto avec un véritable enthousiasme : 36 se sont fait inscrire pour le cours, qui compte donc dès aujourd'hui 65 élèves. Tenez-vous bien, Messieurs les Brugeois ! Remercions spécialement le Président de la Société, M. Jul. Sabbe, qui a recommandé chaudement l'Esperanto et lui, pour qui la langue chinoise n'est pas une langue étrangère, a en outre donné à l'orateur l'occasion de prouver que les fils du céleste Empire pourront parfaitement s'assimiler notre idiome international.

D'une très intéressante lettre de notre ami, M. Mattelaer de Louvain, nous extrayons le passage suivant : « Les étudiants

Het dagblad « Lingvo Internacia » heeft in zijn Januarinummer begonnen : « Aanteekeningen over Brugge en over zijne plaatselijke tentoonstelling van schilderijen » door M. Gabriel Chavet. De Belgische Esperantisten zullen met nieuwsgierigheid het zeer belangrijk artikel van onzen Franschen gezel lezen, over de zoo Vlaamsche en schilderachtige stad Brugge, en over de indrukken der vreemden vóór de onsterfelijke gewrochten der Vlaamsche primitieven.

« Lingvo Internacia » heeft besloten aan al de geneesheeren, leden van S. I. R. (zie onzen omslag) eenen omzendbrief te zenden, over een technisch geneeskundig woordenboek in Esperanto en de toekomstige stichting van een geneeskundig overzicht, in Esperanto opgesteld.

In de schrijfmachienen van het systeem « Hammond » zijn de letters gevestigd op eenen stalen blok, die kan veranderd worden en zeer rap beweegt. Men vervaardigt van nu af, de bijzondere letterverzamelingen voor bijna al de talen en ook voor het Esperanto.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Belgische Kroniek.

« La Métropole » (Antwerpen) van 30n Januari gaf ons op de eerste bladzijde een goed artikel, handelende over de Wederlandsche Taal en opgesteld door onzen medehelper Mr de Roy ; ook in « La Réforme » (nummer van 2n Februari) hebben wij een artikeltje opgemerkt, zeer voordeelig voor het Esperanto en voor de B. S.

Langs alle kanten, gaat het verspreidingswerk in ons land vooruit en verbreidt zich, dank aan den iever der nieuwe aanhangers, welke de geruchtmakende en onvermoeibare strijd ons elken dag in groot getal aanbrengt. Hier eenig nieuws :

Uit Brugge, schrijft ons onze medewerker Mr Lekeux : « De derde voordracht van onzen verkleefden vriend, Mr Witteryck, werd gegeven op 14n Februari, in de plaatselijke afdeeling der Letterkundige maatschappij : « Willemsfonds » : zij heeft eenen nieuwen grooten bijval behaald. Al de toehoorders hebben met eene ware geestdrift het Esperanto goedgekeurd ; 36 hebben zich doen inschrijven voor den leergang, die thans reeds 65 leerlingen telt. Houd u kloek, Heeren Bruggelingen ! Bedanken wij vooral den Voorzitter der Maatschappij, Mr Jul. Sabbe, die het Esperanto warm aanbevolen heeft, en hij voor wien de Chineesche taal niet vreemd is, heeft aan den spreker de gelegenheid gegeven, te bewijzen dat de zonen van het Hemelsch rijk zich volmaaktelijk zullen kunnen aansluiten met onze wederlandsche taal.

Uit den zeer belangrijken brief van onzen vriend, Mr Mattelaer van Leuven, trekken wij het volgende : « De Esperantische studen-

studentoj triafoje kunvenis, la 16^{an} de Februaro, por fondi provizoran grupiĝon, atendante ke ili fondos definitivan Grupon. Kelkajn tagojn antaŭ la kunveno, ni rondirigis invitan folion kaj ricevis pli ol kvardek konsentajn subskribojn: sed bedaŭrinde la samtempa okazo de granda parolado kaŭzis la neeston de kelkaj el ili...... Ni starigis kelkajn ĝeneralajn regulojn pri nia provizora organizacio; .... ankaŭ nin multe ĝojigis letero ĵus ricevita de S° A. Offret, — la tiel simpatia kaj tiel sindonema Profesoro ĉe la Universitato de Lyon — kiu sendis interesajn sciigojn pri la supereco kaj progresoj de Esperanto kaj donis gravajn konsilojn por nia propagando. Fine, la kamarado Van Nuffel donacis la junan grupiĝon per sia kolekto de « L'Espérantiste », kiun li estis aboninta.

Ni ricevis kelkajn tradukaĵojn de la letero de S° Holub, presita en nia 5^{a} numero. Pro manko de loko ni ne povos ilin presigi sed ni estas feliĉaj sciigi ke la plej bonaj inter tiuj tradukaĵoj estas, por la Franca lingvo, tiu de S° A. Cadenat el St Claude (Jura) Franclando kaj por la Flandra, tiu de S° Van Oevelen el Zoersel (Oost-Malle) Belglando. Tio estas rezultato tiom pli plena ke tiuj esperantistoj estas aliĝantoj nove varbitaj. Ili ricevu niajn sincerajn gratulojn.

Rim. Ni insiste petas niajn Belgajn samideanojn ke ili volu sciigi la Redakcion de la B. S. pri ĉiuj siaj agoj propagandaj: paroladoj, kursoj, ĵurnalaj artikoloj, k, t. p.: tiamaniere ni povos plene raporti pri la situacio de Esperanto en nia lando. Ni memoru ke multaj personoj aliĝas al Esperanto nur pro ĝiaj progresoj: ju pli multe da sukcesoj ni povos sciigi, des pli ni akcelos la movadon; tial, en nia speciala anaro, la modesteco estus malefika virto.

MAURICE SEYNAEVE.

Antverpenaj novaĵoj.

La plej grava fakto, en tiu ĉi monato, estas ne kontraŭdirante la fondo de la « Antverpena Grupo Esperantista ».

La sukceso de l'kurso organizita de S° Léopold Jamin en la « Taverne Royale » daŭradante, la plimulto de la lernantoj grupiĝis kaj organizis tiun grupon kiu nun kalkulas ĉirkaŭe 50 membrojn.

Espérantistes se sont réunis une troisième fois le 16 février pour former un groupement provisoire en attendant qu'ils puissent se constituer en groupe définitif. Quelques jours auparavant, nous avions fait circuler une liste et nous avions recueilli au-delà de quarante signatures : mais la coïncidence malheureuse d'une grande conférence causa quelques absences......... Nous avons pris quelques dispositions générales concernant notre organisation provisoire; ...... nous avons trouvé aussi grand plaisir dans la lecture d'une lettre de M. A Offret — le professeur si sympathique et si dévoué de l'Université de Lyon — qui nous envoyait des renseignements intéressants sur la supériorité et les progrès de l'Esperanto et nous fournissait de précieuses indications pour notre propagande. Enfin, le camarade Van Nuffel a fait don au jeune groupement de sa collection du Journal « L'Espérantiste, auquel il s'est abonné ».

Nous avons reçu quelques traductions de la lettre de Mr Holub, donnée dans notre 5e numéro. A cause du manque de place, nous ne pouvons les faire paraître mais nous sommes heureux de faire connaître que les meilleures de ces traductions sont, pour la langue française, celle de Mr A. Cadenat de St Claude (Jura) France et pour le flamand, celle de Mr Van Oevelen de Zoersel (Oost-Malle) Belgique. Ce résultat est d'autant plus complet que ces espérantistes sont des adhérents nouvellement recrutés.

Qu'ils reçoivent nos sincères félicitations.

N. B. Nous prions instamment nos partisans belges de vouloir tenir la Rédaction de la B. S. au courant de tout ce qu'ils font dans un but de propagande : conférences, cours, articles de presse, etc : de cette façon nous pourrons présenter sous son jour le plus complet la situation de l'Esperanto dans notre pays.

Souvenons nous d'ailleurs que bien des personnes n'adhèrent à l'Esperanto qu'à raison même de ses progrès : nous donnerons d'autant plus d'essor à notre mouvement que nous pourrons annoncer plus de succès; c'est pourquoi, dans notre monde spécial, la modestie serait loin d'être une vertu efficace.

MAURICE SEYNAEVE.

Nouvelles d'Anvers.

Le fait le plus saillant, ce mois-ci, est sans contredit la fondation du « Groupe Espérantiste d'Anvers ».

Le succès du cours organisé par M. Léopold Jamin à la « Taverne Royale » s'étant maintenu, la plupart des élèves se sont groupés et ont organisé ce groupe qui compte dès aujourd'hui environ 50 membres.

ten zijn den 16^{n} Februari eene derde maal vereenigd, om eene voorloopige maatschappij in te richten, in afwachting dat zij eenen bestendigen kring stichten. Eenige dagen te voren hadden wij eene lijst doen rondgaan en boven de veertig handteekens ontvangen: maar ongelukkiglijk veroorzaakte de samenvailing eener groote voordracht, eenige afwezigen... Wij hebben eenige algemeene schikkingen genomen, betreffende onze voorloopige inrichting;... wij verheugden ons ook in de lezing van eenen brief van Mr A. Offret — de zoo gevoelige en verkleefde Leeraar der Hoogeschool van Lyon — die ons belangrijke inlichtingen zond, over de voortreffelijkheid en den vooruitgang van het Esperanto, en ons ernstige bemerkingen voor ons verspreidingswerk leverde. Eindelijk gaf medegezel Van Nuffel aan de kleine vergadering, zijne verzameling van het dagblad « L'Espérantiste » waarvan hij inschrijver is ».

Wij hebben eenige vertalingen ontvangen van den brief van Mr Holub, gegeven in ons 5de nummer. Door plaatsgebrek kunnen wij ze hier niet inlasschen, doch wij zijn gelukkig te laten weten dat de beste dezer vertalingen zijn, voor het Fransch, deze van Mr A. Cadenat van St Claude (Jura) Frankrijk, en voor het Vlaamsch, deze van Mr Van Oevelen van Zoersel (Oost-Malle) België. Deze uitslag is zooveel te voldoender, dat deze Esperantisten nieuw aangewerfde aanklevers zijn.

Zij ontvangen onze rechtzinnigste gelukwenschen.

B. W.: Wij dringen bij onze Belgische medehelpers aan, den opstelraad van de B. S. op de hoogte te willen stellen, van alles wat zij ten doele van verspreiding doen: voordrachten, leergangen, drukpersartikels, enz.; op deze wijze zullen wij den toestand van het Esperanto in ons land, in zijn klaarste daglicht kunnen stellen.

Herinneren wij dat vele personen slechts het Esperanto aankleven om reden zelf van zijnen vooruitgang: wij zullen te meer vlucht geven aan onze beweging, met meer bijval te kunnen aanstippen; 't is daarom dat, in onze bijzondere wereld, de nederigheid verre van eene werkdadige deugd zou zijn.

Nieuws uit Antwerpen.

De bijzonderste daad, in deze maand, is zonder tegenspraak de inrichting der « Antwerpsche Esperantische Vereeniging ».

De bijval van den leergang, door Mr Leopold Jamin in de Taverne Royale ingesteld, bevestigd zijnde, hebben het grootste deel der leerlingen zich vereenigd en hebben deze Vereeniging ingericht, die thans omtrent 50 leden telt.

Ni donos en nia proksima numero la regularon de tiu grupo, por helpi tiujn el niaj amikoj kiuj intencus organizi similan aferon en sia urbo.

Ĝia komitato estas la jena:

Vicprezidanto faranta funkciojn de Prezidanto, S[o] D[o] *A. van Langermeersch*, kuracisto, vicprezidanto de l'komitato Antverpena de la Ruĝa-kruco de Belglando;

Sekretarioj, S[oj] D[o] *Ray. van Melckebeke*, hemiisto, kaj *L. Jamin*, subleŭtenanto en la 7[a] linia regimento;

Kasisto, S[o] *Ern. van den Kerckhove*, agento por marveturaj transportoj;

Komisaro, S[o] *J. Coox*, kalkulisto en Duffel'o;

Membroj, S[oj] *F. van Pelt* kaj *J. Comein*, farmaciistoj, *L. Jansen*, komercisto, *F. Dupont*, subleŭtenanto en la 8[a] linia regimento, en S[t]-Bernard'o (Antverpeno).

Dank' al tre ŝatindaj kondiĉoj, la organizantoj vidis rapide pligrandiĝi la nombron de la anoj kaj jam povis fondi bibliotekon kie estas kunigitaj la libroj de l'biblioteko de D[o] Zamenhof, kaj preskaŭ ciuj esperantistaj gazetoj elirantaj nun.

Dank' al tiu organizado, la grupanoj povas ekkoni tiujn interesajn verkojn, jam tro multnombrajn por ke sola homo povu aĉeti ilin ĉiujn, kaj kunigi ilin por la facileco kaj la instruado de ĉiuj esperantistoj nunaj kaj venontaj estas ideo vere simpla.

Jen ĉi la respondo de nia eminenta Majstro D[o] Zamenhof al la letero sendita al li el Antverpeno kaj presita en nia lasta numero:

Tre estimataj Sinjoroj,

Kun granda plezuro, mi ricevis vian leteron de 17[a] de januaro kaj mi dankas vin tre kore por la amikaj sentoj kiujn vi esprimis al mi. Kun ĝojo mi vidas ke vi deziras labori por nia afero, kaj mi ne dubas ke via laborado havos por nia afero tre grandan kaj gravan signifon. La Ruĝa-kruco kaj la Lingvo Helpanta Internacia estas du ideoj tre parencaj inter si.

Volu akcepti la esprimon de mia profunda estimo. L. ZAMENHOF.

El privata letero al S[o] D[o] R. van Melckebeke, ni ĉeprenas la sekvantajn liniojn:

« Al la Antverpena Grupo Esperantista, mi deziras la plej bonajn sukcesojn en ĝia laborado kaj mi
« esperas ke la Grupo baldaŭ okupos unu el la plej gravaj kaj meritaj lokoj inter la Grupoj Esperantistaj
« de la mondo.

« Kun plej kora saluto, »
L. ZAMENHOF.

Avizo. — Ĉiu kiu deziros fariĝi membro de l' A. G. E. povos sin prezenti en la kunvenejon, ian sabaton post la kurso, aŭ sin turni skribe al S[o] Léopold Jamin, sekretario de A. G. E. Taverne Royale, Place Verte, Antverpeno, aldonante poŝtmarkon por respondo.

LEO.

Dans notre prochain numéro, nous donnerons le règlement de ce groupe, afin d'aider ceux de nos amis qui auraient l'intention d'en organiser un semblable dans leur localité.

Son Comité est composé comme suit :

Vice-Président f. f. de Président, M. le Dr A. van Langermeersch, médecin, Vice-Président du Comité anversois de la Croix-Rouge de Belgique; Secrétaires, MM. le Dr Ray. van Melckebeke, chimiste, et L. Jamin, sous-lieutenant au 7e régiment de ligne ;

Trésorier, M. Ern. van den Kerckhove, agent pour transports maritimes ;

Commissaire, M. J. Coox, comptable à Duffel ;

Membres, MM. F. van Pelt et J. Comein, pharmaciens ; L. Jansen, commerçant ; F. Dupont, sous-lieutenant au 8e régiment de ligne, à St Bernard (Anvers).

Grâce à des conditions très avantageuses, les organisateurs ont vu rapidement augmenter le nombre des adhérents et ont déjà pu fonder une bibliothèque où se trouvent réunis les livres de la bibliothèque du Dr Zamenhof, et presque tous les journaux espérantistes paraissant actuellement .

C'est grâce à cette organisation que les membres peuvent faire connaissance avec ces intéressants ouvrages, trop nombreux déjà pour qu'un seul homme puisse les acheter tous, et qu'une idée vraiment simple a réunis pour la facilité et l'instruction de tous les espérantistes présents et à venir.

Le lecteur trouvera ci-dessus la réponse de notre Maître éminent, le Dr Zamenhof, à la lettre qui lui a été envoyée d'Anvers et qui a paru dans notre dernier numéro.

AVIS. — Quiconque désire faire partie du A. G. E. pourra se présenter au local le samedi après le cours, ou s'adresser par écrit à M. Léopold Jamin, secrétaire du A. G. E. Taverne Royale, Place Verte, Anvers, en ajoutant un timbre pour la réponse. LEO.

In ons toekomend nummer zullen wij de regeling dezer vereeniging geven, ten einde dezen onzer vrienden te helpen, die het inzicht zouden hebben eene soortgelijke in hunne gemeente in te richten.

Haar Comiteit is als volgt samengesteld :

Ondervoorzitter dd. voorzitter : Mr A. Van Langermeersch, geneesheer, Ondervoorzitter van het Antwerpsch Comiteit van het Rood-Kruis van België ;

Geheimschrijvers : MM. de Dr Ray, van Melckebeke, scheikundige, en L. Jamin, onder-lieutenant in 't 7de linieregiment ;

Schatbewaarder : Mr Ern. Van den Kerckhove, agent van vervoer ter zee ;

Commissaris : Mr J. Coox, boekhouder te Duffel.

Leden : MM. de Dr F. van Pelt, en J. Commein, apothekers ; L. Jansen, handelaar, F. Dupont, onder-lieutenant in 't 8[ste] linieregiment, te S[t] Bernard. (Antwerpen).

Dank aan zeer voordeelige voorwaarden, hebben de inrichters het getal aanhangers rap zien aangroeien, en hebben reeds eene boekenverzameling kunnen stichten, waarin zich de boeken der verzameling van D[r] Zamenhof bevinden, en bijna al de Esperantische bladen, die tegenwoordig verschijnen.

't Is dank aan deze instelling dat de leden kunnen kennis nemen van deze belangrijke werken, reeds te talrijk opdat een enkel persoon ze allen zou kunnen koopen, en welke een waarlijk eenvoudig gedacht verzameld heeft, tot gemak en onderwijs van alle tegenwoordige en toekomende Esperantisten.

De lezer zal hierboven het antwoord vinden van onzen doorluchtigen meester D[r] Zamenhof, op den brief, die hem uit Antwerpen gezonden werd en die in ons laatste nummer verscheen.

Bericht : — *Alwie begeert deel te maken van den A. G. E. kan zich den zaterdag na den leergang aanbieden, of zich schriftelijk wenden tot M[r] Leopold Jamin, geheimschrijver van den A. G. E. Taverne Royale, Groenplaats, Antwerpen ; met bijvoeging van eenen postzegel voor het antwoord.*

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Esperanta Muziko.

Jes, kara leganto, vi bone legis la titolon : « Esperanta Muziko ». Tio mirigas vin sen ia dubo ? — « Kio ? » vi diros, « Esperanto estas ankaŭ alverkita al muziko ! »... Kaj kial ne ? Ĉu la lingvo internacia ne estas lingvo simila al kiu ajn alia ? Kial do ĝi ne ankaŭ irus kune kun la muziko, tiu sona lingvo internacia de la sentoj ? Kaj, ja kredu tion, nia lingvo, tiel literatura kaj tiel belsona, faros, kunligite kun la kanto, impreson tiel agrablan kaj tiel poezioplenan kiel la dolĉa lingvo de Dante', kun kiu cetere personoj ne konantaj ambaŭ, ĝin regule intermiksas.

Nia ŝarĝo muzika, ĝis nun, ne estas tre grava, estas vere, sed ĉio havas sian ekiron, kaj « iom post iom, la birdo faras sian neston » kiel oni kutime diras. En la komenco ni povis gloriĝi nur je du kantoj. La unua estas « La Espero » kies muziko estas de la Sveda verkisto S° Adelsköld ; de D^{ro} Zamenhof mem estas la paroloj kiuj komencas per tiu ĉi verso tiel konata de ĉiuj Esperantistoj :

« En la mondon venis nova sento ».

Tiu ĉi verko estas la oficiala himno de la Esperantistoj, celanta, sekve, esti kantota en ĉiuj niaj solenaĵoj. Se ĝi estus kantata de ĥoro, kiu ĝin estus antaŭe preparinta, ĝi certe farus potencan efekton, pro sia malrapida ritmo kaj iom mistika karaktero. — La sama muzikisto skribis, poste, laŭ la versaĵo de S° Langlet, alia Sveda Esperantisto, la belan « Kanto al la flago de l'paco » kiu antaŭ kelkaj monatoj estis aranĝata por kvar viraj voĉoj, de S° Bernhard Fexer. Tiel priverkita ĝi fariĝis certe tre interesa ; ŝajnas al ni ke ĝi taŭgus pli multe por duseksa kvarvoĉa ĥoro; tiel prezentita, ĝi, sen ia dubo, farus pli fortan impreson kaj ravus la aŭdantaron.

Ĝis nun, ni povis almenaŭ « kanti » en Esperanto ; sed baldaŭ la fortepiano estis obtenonta la honoron sonigi Esperantajn muzikaĵojn sub la delikata fingrakurado de ia virtuozo. Estas nia bonega samideano, S° Lucien Bernot, kiu prenis sur sin la efektivigon de tiu ĉi ideo, kaj li tion ĉi faris por ĉies kontentigo : li ne sole pliriĉigis nian muzikaĵaron per kelkaj belaj verkoj, sed samtempe li uzis la muzikon kiel propagandilon Esperantan : de li estas verkitaj vico post vico tri marŝoj : 1e « Marŝo Hispana » havanta la flaman karakteron de l'Hispana popolo, kaj en kiu li enverkis la « Marcha Real » (nacia kanto Hispana).

Musique Espérantiste.

Oui, cher lecteur, vous avez bien lu le titre : « Musique Espérantiste ». Cela vous étonne sans aucun doute ? « Quoi donc », allez vous dire, « l'Esperanto est également adapté à la musique ! »... Et pourquoi pas ? La langue internationale n'est elle pas une langue semblable à toute autre ? Pourquoi donc n'irait-elle pas de concert avec la musique, cette langue sonore internationale des sentiments ? Et vraiment, croyez-le bien, notre langue si littéraire et si harmonieuse, produira, unie au chant, une impression aussi agréable et aussi poétique que la douce langue du Dante, avec laquelle d'ailleurs les personnes qui les ignorent l'une et l'autre la confondent régulièrement.

Notre bagage musical, jusqu'à présent, n'est pas encore très important, il est vrai, mais tout a un commencement, et « petit à petit l'oiseau fait son nid » comme on dit d'habitude. Dans le principe, nous n'avions à nous enorgueillir que de deux chants : Le premier est « L'Espero » (l'Espoir) dont la musique est l'œuvre du compositeur Suédois, M. Adelsköld ; les paroles sont du Dr Zamenhof même et commencent par ce vers bien connu des Espérantistes : « En la mondon venis nova sento ».

Cette œuvre est l'hymne officiel des Espérantistes, destiné, par conséquent, à être entonné dans toutes nos solemnités. Chantée en chœur après quelque étude, elle produirait certainement un puissant effet, avec son rythme lent et son caractère quelque peu mystique. — Le même musicien a écrit, postérieurement, sur la poésie de M. Langlet, un autre Espérantiste Suédois, le beau « Kanto al la flago de l' Paco » (chant à la bannière de la Paix), qui, il y a quelques mois, a été arrangé pour 4 voix d'hommes par M. Bernhard Fexer. Ainsi travaillé ce morceau est devenu très intéressant. Il semble plutôt fait pour chœur mixte à 4 voix ; ainsi exécuté il serait bien certainement d'un plus grand effet et ravirait l'auditoire.

Jusqu'à présent nous pouvions au moins « chanter » en Esperanto ; mais bientôt allait échoir au piano l'honneur de faire résonner des morceaux espérantistes sous le jeu délicat de quelque virtuose. C'est notre excellent co-partisan, M. Lucien Bernot, qui se chargea de réaliser cette idée et il le fit à la satisfaction unanime. Il n'a pas seulement enrichi notre répertoire de quelques beaux morceaux, mais il s'est en même temps servi de la musique pour propager l'Esperanto. Il a composé coup sur coup 3 marches : 1° Marŝo Hispana » au caractère bouillonnant propre au peuple espagnol, et dans laquelle il a intercalé la « Marcha Real » (chant national espagnol).

Esperantische Muziek.

Ja, beste lezer, ge hebt den titel goed gelezen : « Esperantische Muziek ». Dat verwondert u, waarschijnlijk ? — « Wat », zult ge zeggen, « Esperanto is ook al op de muziek toegepast ? »... En waarom niet ? Is de internationale taal dan niet gelijk alle talen ? Waarom zou ze dan niet hand aan hand gaan met de muziek, die klankenwereldtaal der gevoelens ? En, geloof het wel, onze taal, zóó letterkundig, en zóó welluidend, zal, vereenigd met den zang, een zóó aangenamen en even poetischen indruk maken, als de zachte taal van Dante, met dewelke trouwens, personen die ze beiden niet kennen haar immer verwarren !

Onze muzikale vracht is tot nu toe nog wel niet heel belangrijk, maar alles heeft zijn begin, en « stukje na stukje bouwt de vogel zijn nestje ». In den beginne mochten we ons slechts op 2 gezangen verhoovaardigen. Het eerste is : « La Espero » (de Hoop) waarvan de muziek te danken is aan den zweedschen toondichter, den heer Adelsköld ; van Dr Zamenhof zelf zijn de woorden welke aanvangen met het door alle Esperantisten zoo wel bekende vers :

« En la mondon vènis nova sento. »

Dit gewrocht is de officieele hymne der Esperantisten, bestemd, bij gevolg, om gezongen te worden op al onze plechtigheden. Uitgevoerd door een koor dat het op voorhand zou hebben gestudeerd, zou het gewis eenen machtigen indruk maken, met zijne trage beweging en eenigszins mystisch karakter. — De zelfde musicus schreef vervolgens, op het gedicht van den heer Langlet, een anderen zweedschen Esperantist, den schoonen « Kanto al la flago de l'Paco » (Zang aan de vlag des vredes), welke, vóór eenige maanden voor 4 mannenstemmen is bewerkt door den heer Bernhard Fexer. Aldus bewerkt, werd dat stuk zeer belangwekkend ; het schijnt ons toe dat het beter geschikt ware voor vierstemmig gemengd koor ; aldus voorgesteld zou het zonder twijfel een veel grooter effekt maken en de aanhoorders verrukken.

Tot nu toe konden wij ten minste « zingen » in Esperanto. Doch weldra viel der piano de eer te beurt Esperantisch muziek te laten weergalmen onder het keurige tokkelen eens virtuozen. Het is onze uitstekende partijgenoot, de heer Lucien Bernot, die deze gedachte heeft verwezenlijkt, en dit tot eenieders tevredenheid. Hij wilde niet alleen ons repertorium verrijken met eenige puike werken, maar ten zelfden tijde gebruikte hij de muziek als propagandamiddel voor Esperanto. Door hem werden keer op keer 3 marschen gecomponeerd : 1° « Marŝo Hispana *» vurig van karakter zooals het Spaansche volk, en waarin hij de « Marcha Real » (spaansch volkslied) inlaschte.*

2e gaja, dancinvita « Marŝo Franca » kies unuaj taktoj memorigas la « Marseillaise ».

3e « Marŝo Rusa » kun karaktero de graveco kaj de vere imperia majesteco. Laŭ nia modesta opinio, ĝi estas la plej prosperita el la tri. Ĝi finiĝas per la « Rusa Himno » al kiu la unua kanto de l'verko servas kiel akompanaĵo. Ludata de orĥestro (la 3 marŝoj estas aranĝitaj por orĥestro) tiu ĉi finiĝo naskus tre grandan impreson.

Sed la maniero eldoni estas rimarkinda : ĉiu verko estas enmetita en kovrilo sur kies antaŭa paĝo estas presita diverskolora desegno kun, supre, trofeo da naciaj standardoj ; kaj en angulo, la portreto de l'aŭtoro. Sur la tri restantaj paĝoj estas presitaj priskribeto pri Esperanto, klarigoj pri la elparolado, kaj trilingva vortaro. Antaŭ la komenco de ĉiu verko, « avizo al la ludantoj » klarigas en Esperanto ke ĝi estas ludebla laŭvole per 2 aŭ 4 manoj, kaj ĉiuj montroj por la ludo, la nuancoj k. c. estas ankaŭ presitaj en Esperanto. Personoj nekonantaj la lingvon serĉos simple en la ĵus priparolita vortaro, la tradukon de tiuj vortoj, donitan France, Germane kaj Angle. — S° Bernot promesis al ni valson titolitan « Esperanto » kaj dediĉitan al D^ro^ Zamenhof. Sen ia dubo tiu ĉi nova verko firmigos, post la tri Marŝoj, la talenton de la simpatia aŭtoro. Laŭ metodo propaganda simila, eĉ pli klariga ol tiu de S° Bernot, ĵus aperis alia valso, ankaŭ titolita « Esperanto » kaj dediĉita al S° Karlo Bourlet, la senlaca franca propagandisto. La aŭtoro estas S° Menu de Ménil, profesoro je muzika historio en la Muzika Lernejo Niedermeyer, en Parizo. Tiu ĉi beleta verko, vico post vico dolĉa, sento-kaj-vivoplena estos sen ia dubo tre ŝatata de l'muzikamantoj kaj ne malpli de l' gedancantoj ! Jen estas muzikverkoj kiujn ĉiuj pianistoj devus posedi.

Sed ĝis nun ni havis nur 2 verkojn por kanto : Du Rusaj amikoj penis plivastigi nian aron da melodioj, tradukante el la lingvo Rusa, verkojn de naciaj aŭtoroj. S° Radvan Ripinski Esperantigis « La sendormadaj noktoj (vortoj de Derviz, muziko de Ĉaikovskij) por du voĉoj ; « Ĉu vi komprenas » (v : de N. N. m : de Rĵevskaja), « Pasinto » valso (v : de Pleŝĉejev, m : de Artemjev), « Birdeto » (v : de Ĉujevski, m : de Djubuk), k. c. Siaflanke, S° Fjodorov tradukis en Esperanto dudekon da verkoj kies muziko estas subskribita de la plej eminentaj muzikverkistoj Rusaj : « Ne vortoj, Amata ! » de Ĉajkovskij, « Jen mi inezilĵo » de Glinka, « Seĵurado « de Rimsky-Korsakov, « Menikso » de Cezar Kjui ; plie, eltirojn el diversaj Rusaj

---

2° Une « Marŝo Franca » gaie, sautillante et dont les premières mesures rappellent la « Marseillaise ».

3° « Marŝo Rusa » au caractère imposant et d'une véritable majesté impériale. Selon notre modeste opinion, c'est la plus réussie des trois. Elle se termine par l' « hymne russe » ayant comme accompagnement, la première mélodie du morceau. Jouée par un orchestre (les 3 marches sont arrangées pour orchestre), cette fin doit être d'un très grand effet. Mais c'est la façon d'éditer qui est remarquable : chaque œuvre est enveloppée dans une couverture sur la première page de laquelle est imprimée une vignette multicolore ; au-dessus se trouve un trophée de drapeaux nationaux et dans un coin, le portrait de l'auteur. Sur les trois autres pages se trouvent une notice sur l'Esperanto, des explications sur la prononciation, et un vocabulaire trilingue. Au commencement de chaque morceau, un « avis aux exécutants » explique en Esperanto que le morceau peut être exécuté à deux ou quatre mains, au choix ; toutes les indications pour l'exécution, les nuances, etc., sont données en Esperanto. Les personnes ignorant la langue n'ont qu'à chercher dans le vocabulaire susmentionné la traduction de ces mots donnée en Français, en Allemand et en Anglais. — M. Bernot nous a promis une valse intitulée « Esperanto » et dédiée au Dr Zamenhof. Sans aucun doute cette nouvelle œuvre confirmera, après les trois Marches, le talent du sympathique auteur. Suivant une méthode de propagande analogue, et même plus explicite, que celle de Mr Bernot, vient de paraître une autre valse, également intitulée « Esperanto » et dédiée à Mr Carlo Bourlet, l'inlassable propagandiste français. L'auteur en est Mr Menu de Ménil, professeur d'histoire de la musique à l'Ecole de Musique Niedermeyer à Paris. Cette gentille œuvrette, tour à tour douce, sentimentale et vivace sera incontestablement fort prisée des amateurs de musique, et non moins des danseurs ! — Voilà des morceaux que tout pianiste devrait posséder.

Mais jusqu'à ce moment, nous n'avions encore que deux morceaux pour chant ; deux amis russes se sont efforcés d'étendre notre choix de mélodies, en traduisant du russe, des œuvres d'auteurs nationaux. M. Radvan Ripinski a « esperantisé » : « Les nuits d'insomnie » (paroles de Derviz, musique de Tschaikowsky) pour 2 voix, « Comprenez-vous » (p. de NN, m. de Rjevskaja). « Passé », valse (p. de Pleŝĉejev, m. de Artemjev), « Oisillon » (p. de Ĉujevsky, m. de Djubuk), etc. De son côté M. Fjodorov a traduit en Esperanto une vingtaine d'œuvres dont la musique est signée par les meilleurs compositeurs russes : « Ne vortoj, Amata ! » de Tschaikowsky, « Jen mi inezilĵo » de Glinka, « Seĵurado » de Rimski-Korsakov,

2° Eene geestige, dansuitlokkende « Marŝo Franca » *waarvan eerste maten aan de « Marseillaise » doen denken.*

3° « Marŝo Rusa » *grootsch van karakter en met eene echte keizerlijke majesteit. Volgens ons bescheiden oordeel is deze de best geslagen van alle drie. Zij eindigt met het Russisch volkslied, begeleid door den eersten zang des gewrochts. Uitgevoerd door orkest (alle 3 zijn voor orkest bewerkt), zou dit slot eenen zeer grooten indruk nalaten. Doch de wijze van uitgave is meldenswaardig : Ieder gewrocht is gehuld in eenen omslag op de eerste bladzijde van welken eene veelkleurige prent is gedrukt, met van boven een trophée van nationale vlaggen, en in eenen hoek, het portret des componisten. Op de drie overige bladzijden werden gedrukt, een vlugschrift over Esperanto, eenige wenken over de uitspraak en eene drietalige woordenlijst. Aan het hoofd van ieder werk legt een « Bericht aan den uitvoerder » uit, in Esperanto, dat het kan uitgevoerd worden, naar keus, voor 2 of 4 handen, en alle wenken voor het spel, het nuanceeren, enz, zijn insgelijks in Esperanto gedrukt. Personen, die de taal niet machtig zijn, behoeven slechts, in de zooeven vermelde woordenlijst, de vertaling dier woorden op te zoeken, die aangegeven is in het Fransch, het Duitsch en het Engelsch. — De heer Bernot heeft ons eene walz beloofd getiteld « Esperanto » en aan Dr Zamenhof opgedragen. Ongetwijfeld zal dit nieuw gewrochtje, na de drie marschen, het talent van den sympathieken schrijver bevestigen. — Volgens eene dergelijke doch nog sprekender propaganda-methode dan die van den heer Bernot, is pas verschenen eene andere walz, ook « Esperanto » getiteld en opgedragen aan den heer Carlo Bourlet, den onvermoeibaren franschen propagandist. De schrijver is de heer Menu de Ménil, leeraar in geschiedenis der muziek bij de muziekschool Niedermeyer, te Parijs. Dit lieve gewrochtje, beurtelings zacht, gevoelvol en levendig, zal ongetwijfeld zeer geacht worden door de muziekliefhebbers, en niet minder door de dansers ! — Ziedaar muziekstukken die alle pianisten moesten bezitten.*

Maar, tot nu toe, hadden wij slechts twee werken voor zang : Twee russissche vrienden hebben getracht ons getal melodiën te vergrooten en vertaalden uit het Russisch, werken van nationale schrijvers. De heer Radvan Ripinski « esperantiseerde » : « De slapelooze nachten » (woorden van Derwiz, muziek van Tschaikowsky) voor 2 stemmen, « Begrijpt ge » (w : van N N, m : van Rĵevskaja), *« Verleden » walz* (w : van Pleŝĉejev, m : van Artemjev), *« Vogelein »* (w : van Ĉujevski, m : van Djubuk) *enz. Van zijnen kant, vertaalde de heer Fjodorov in Esperanto, een twintigtal stukken waarvan de muziek onderteekend is door de grootste russische Componisten : « Ne vortoj, Amata ! » van Tschaikowsky, « Jen mi inezilĵo » van Glinka, « Seĵurado » van Rimski-Korsakov, « Menikso » van Cezar Cui ; benevens uittrek-*

operoj : « Ŝtona gasto » de Dargomiŝkij « Boris Godunov » de Musorgskij, « Asja » de Ippolitov-Ivanov, profesoro je muzikverkado ĉe la konservatorio Moskva, k. c. — Fine, antaŭ kelkaj monataj, la sama Sinjoro Fjodorov, konsente kun sia filo, S° Boris Fjodorov, juna muzikverkisto, lernanto en la konservatorio Moskva, kaj S° Menu de Ménil, kreis kolekton da romancoj, *originale* verkitaj sur Esperantaj tekstoj, titolitan : « La voĉa Muziko de la Esperantistoj. » Ĝis nun tri kajeroj jam aperis kiuj multe esperigas la sukceson de tiu interesa entrepreno. La unua kajero enhavas ĉarman Rusan plendokanton « Buliĝas kiel blanka bed', » de S° Boris Fjodorov; la dua, titolita « Hispana Romanco » de S° Menu de Ménil, havas multe da tio kion la Francoj nomas « Couleur locale. » Ĝi prezentas al nia orelo kanton, en popola stilo, mi diros, en kiu oni aŭdas la akompanadon de la gitaro, tiu muzikilo esence hispana.

Fine, en la 3ª kajero, ni trovas « La Nimfo. » Tre plaĉas al ni la originala melodio de S° B. Fjodorov, kiu en ĝi montras sin Rusa muzikverkisto, kaj kies akompanaĵo tiel gracie pentras la ludojn kaj la plaŭdojn de la nimfo meze en la akvo ! — Se tiu ĉi eldona provo sukcesus, S° Fjodorov, la patro, intencas publikigi ankaŭ klasikajn verkojn, i. a. de Ŝubert ! Tiu ĉi « Kolekto » estas vere tre interesa kaj inda je la plej senŝpara apogo, ĉar ĝi estas la fundamento de kvazaŭ Esperanta Biblioteko muzika, kiu povus esti utilega por nia afero : la muziko ja estas amata de ĉiu homo kaj se niaj verkoj plaĉus al la publiko kaj ĉiam pli disvastiĝus en ĝi, pensu kia triumfo tio estus por nia Ideo ! Tial mi rekomendas tre multe tiun ĉi kolekton al la atento de la Esperantistoj-muzikistoj. Ĉiuj deziros posedi tiujn belajn verkojn, kaj rajte povos fieriĝi pri ili, ludante ilin en salono antaŭ la muzikamantoj la plej postulemaj.

Jen estas, karaj gelegantoj, nia ĝisnuna muzika ŝarĝo : kvardeko da verketoj ; tio sufiĉas tamen por jam organizi muzikajn vesperojn — io, kio jam okazis cetere — eĉ « koncertojn ». Ĝis tiam do, ekkonatiĝu ni ĉiuj kun nia muziko kaj ĝuigu ni je ĝi nian konataron : estas ankoraŭ rimedo por naski okazon priparoli, sekve disvastigi nian lingvon.

L. COGEN.

Montroj. Por la « marŝoj » (po ĉiu 2 fr.) kaj « La Espero » (0,90 fr.) sin turni al S° L. Bernot, Fontenay-sous-Bois près Paris, France — Por la « Voĉa muziko » (n° 1 = 0,75 n° 2 = 1.00 ; n° 3 = 1,50) sin turni al S° Fjodorov, Kostroma, fabriko KaŜina, Russie, aŭ al la Grupo Esperantista Pariza, 10 Place de la Bourse (au Touring-Club) Paris France, kie estas ankaŭ aĉetebla la Kanto al la flago de l'Paco (0,40.) kaj la « Esperanto », valso de S° de Ménil (0.50 fr.); la sendpago plie. Por la tekstoj de tradukoj sin turni al S° Fjodorov, aŭ al S° Radvan Ripinski, Lodenoje Pole, Olonecka gub. Russie.

« Menikso » de César Cui ; en outre, des extraits de divers opéras russes : « Ŝtona gasto » de Dargomiŝkij, « Boris Godunov » de Musorgskij, « Asja » de Ippolitov-Ivanov, professeur de composition au conservatoire de Moscou, etc. — Enfin il y a quelques mois, le même M. Fjodorov, de concert avec son fils, M. Boris Fjodorov, jeune compositeur, élève du conservatoire de Moscou, et avec M. Menu de Ménil, a créé une collection de romances *originales* sur des textes Esperanto ; elle est intitulée : « La voĉa Muziko de la Esperantistoj ». Jusqu'à présent, trois cahiers ont paru et ils font grandement désirer le succès de cette intéressante entreprise. Le premier contient une charmante élégie russe : « Buliĝas kiel blanka bed' », de M. Boris Fjodorov ; le second, intitulé « Hispana Romanco », de M. Menu de Ménil a beaucoup de couleur locale. C'est un chant, en quelque sorte de style populaire, dans l'accompagnement duquel se trahit la guitare, cet instrument espagnol par excellence. Enfin, dans le 3e cahier nous trouvons « La Nimfo ». Elle nous plaît beaucoup, la mélodie originale de M. B. Fjodorov, qui s'y révèle compositeur de l'école russe, et a écrit un accompagnement peignant si gracieusement les jeux et les ébats de la nymphe au milieu de l'onde ! — Si cette tentative d'édition réussit, Mr Fjodorov, père, a l'intention de publier également des œuvres classiques, entr'autres de Schubert. Cette collection est vraiment très intéressante et digne de l'appui le plus généreux, car elle constitue pour ainsi dire le fondement d'une bibliothèque musicale Esperanto qui pourrait être d'une extrême utilité à notre cause : Tout homme aime la musique, et si nos œuvres allaient plaire au public et s'y répandre de plus en plus, pensez donc quel triomphe ce serait pour notre idée ! C'est pourquoi je recommande très vivement cette collection à l'attention des Espérantistes-musiciens.

Tous voudront avoir ces beaux morceaux, et ils pourront s'en enorgueillir à bon droit, en les exécutant dans les salons, en présence des amateurs les plus exigeants.

Et voilà, chers lecteurs, notre bagage musical actuel : une quarantaine de morceaux. Cela suffit toutefois, pour organiser des soirées musicales — ce qui s'est déjà vu — ou même des concerts.

En attendant donc, initions nous à notre musique et faisons la goûter à nos connaissances : c'est là encore un moyen de provoquer une occasion de parler de notre langue, et par conséquent de la propager.

L. COGEN.

Pour les adresses, voir ci-dessus.

sels uit russische opera's : « Ŝtona gasto » *van Dargomiŝkij,* « *Boris Godunov* » *van Musorgskij,* « *Asja* » *van Ippolitov-Ivanov, leeraar in Composie, bij het Conservatorium van Moskva; enz. — Eindelijk, vóór eenige maanden, schiep de heer Fjodorov, in overeenkomst met zijnen zoon den heer Boris Fjodorov, jeugdigen Componist, leerling des Conservatoriums van Moskva, en den heer Menu de Ménil, eene verzameling romancen* oorspronkelijk *getoonzet op Esperantische teksten, onder den titel van :* « La voĉa Muziko de la Esperantistoj ».

Tot nu toe verschenen drie afleveringen die den bijval dezer belangwekkende onderneming, ten hoogste wenschelijk maken. De eerste aflevering bevat een bekoorlijk russisch klaaglied « Buliĝas kiel blanka bed' », *van den heer Boris Fjodorov ; de tweede getiteld* « *Hispana Romanco* » *van den heer Menu de Ménil, bevat veel van hetgeen de Franschen* « *Couleur locale* » *noemen. Zij brengt ons een lied ten gehoore, in den volksstijl, om zoo te zeggen, waarin men de begeleiding der guitare hoort, dit zóó bij uitstek spaansch speeltuig. Eindelijk, in de derde aflevering vinden wii* « *La Nimfo* ». *Zeer bevalt ons de eigenaardige melodie van den heer Boris Fjodorov die er zich als russisch toondichter in veropenbaart, en die in de begeleiding, op zoo treffende en bevallige wijze het spelen en plassen der meermin midden in het water, wedergeeft. — Indien deze proef van uitgave meesloeg, denkt de heer Fjodorov, vader, ook klassieke werken te publiceeren, o. a. van Schubert. Deze verzameling is wezenlijk zeer belangwekkend en verdient den milddadigsten steun, want ze is om zoo te zeggen de grondslag van eene Esperantische Muzikale bibliotheek, die voor onze zaak allernuttigst kan zijn : de muziek wordt immers geliefkoosd door iedereen, en vielen onze liederen in den smaak van het publiek, en verspreidden ze er zich onder, denk toch welke triomf dat niet ware voor onze gedachte ! Daarom beveel ik ten zeerste deze verzameling aan de Esperantisten-muzikanten, aan. Allen zullen deze puike stukken willen bezitten, en met recht zullen ze er zich mogen op verhoovaardigen, als zij ze zullen uitvoeren in salons, in tegenwoordigheid der moeilijkste dilettanti.*

Ziedaar, beste lezers en lezeressen, onzen huidigen muzikalen schat : een veertigtal stukken ; dat is nochtans genoeg om reeds muzikale avondstonden in te richten — iets dat trouwens reeds geschiedde — zelfs « *Concerten* ». *In afwachting dus, laat ons in kennis komen met onze muziek, laten wij er onze kennissen van genieten ; dat zal nog een middel zijn om eene gelegenheid tot het bespreken, dus tot het verspreiden van onze taal, te doen ontstaan.*

L. COGEN.

Voor de adressen, zie hier boven.

Kion ĉiu estas faronta.

La apero de « Belga Sonorilo » estas salutita en Belgujo per multnombraj aprobsignoj. La unuaj pioniroj de Esperanto en nia lando, kiuj facile sin nombris en la 1898a jaro, vidis multobliĝi ĉirkaŭ si la anojn de la internacia lingvo, kaj nun ili konstatas ekstremplezure ke ilia nombro kalkulas kelkajn centojn ; tial mi komence ne timis diri ke la aprobaj murmuroj estis multnombraj.

Sed tio ne sufiĉas.

Ĉiu esperantisto estas neforgesonta ke, akceptante nian internacian lingvon, samtempe li dolĉe revas vidi sian ideon aprobitan de la plej granda homarparto.

Sekve, mallaŭda honto ne povas malhelpi lin klarigi al indiferentuloj, al skeptikuloj, la regulojn kiuj al li estis detalitaj kiam li mem ricevis konon pri tiu lingvo. — Li ne forgesu, ke tiu, kiu instruis al li la unuajn regulojn, centfoje ricevis malaprobaĵojn antaŭ ol li renkontis favoran terparton kie li fine havis la ekstreman ĝojon vidi la de li disĵetitajn semojn ĝermi.

Siavice, ĉiu el ni devos imiti la ekzemplon de sia antaŭula ideano, ne lasante sin senkuraĝigi de la ridemuloj kiuj, ni ĝin konstatu, estas iom post iom malpli nombraj kaj malpli bruantaj.

Ĉiu memoru ke tiuj, kiuj faris la unuan truon estas ricevintaj malfacilan penon. En la nunaj tagoj, la tuta gazetaro subtenas nian ideon, ni havas niajn ĵurnalojn, niajn kursojn, niajn klubojn. Esperanto rapide antaŭen iradas kaj altiri kelkajn adeptojn al nia grava afero estos facila laboro por niaj novaj amikoj.

Tiamaniere, ni vidos pligrandiĝi nian nombron kaj eĉ ekaperi la tagon kiam Esperanto ne plu estos misteraĵo. Denove, la hieraŭa utopio estos fariĝinta la morgaŭa efektiviĝo.

Ni do laboradu, amikoj, ni disvastigadu Esperanton, ni parolu pri ĝi al nia konataro, kaj ni subtenu altege la standardon de l'faritaĵo al kiu ni memdonis.

LEO.

Ce que chacun doit faire.

L'apparition de la « Belga Sonorilo » a été saluée en Belgique par de nombreuses marques d'approbation. Les premiers pionniers de l'Esperanto dans notre pays, qui se dénombraient facilement en 1898, ont vu se multiplier autour d'eux les partisans de la langue internationale, et ils constatent aujourd'hui avec un plaisir extrême que leur nombre se chiffre par plusieurs centaines ; c'est pourquoi je n'ai pas craint de dire au début que les murmures d'approbation ont été nombreux.

Mais cela ne suffit pas.

Tout espérantiste ne doit pas oublier qu'en acceptant notre langue internationale, il caresse en même temps le rêve de voir approuver son idée par la majorité des humains.

Une fausse honte ne doit donc pas l'empêcher de développer aux indifférents, aux sceptiques, les principes qui lui ont été exposés lorsqu'il a eu lui-même connaissance de cette langue. Qu'il n'oublie pas que celui qui lui a donné les premières notions a été cent fois rebuté avant de rencontrer enfin une parcelle de terrain favorable où il ait eu la joie extrême de voir germer les semences qu'il avait jetées.

A son tour, chacun de nous doit donc imiter l'exemple de son aîné, sans se laisser intimider par les rieurs qui, constatons-le, deviennent de jour en jour moins nombreux et moins bruyants.

Que chacun se souvienne que ceux qui ont creusé la trouée ont eu la tâche rude. Aujourd'hui, la presse entière soutient notre idée, nous avons nos journaux, nos cours, nos clubs. L'Esperanto marche rapidement et ce sera une besogne facile pour nos nouveanx amis de faire quelques adeptes à notre grande cause.

Nous verrons ainsi s'accroître notre nombre et peut-être bientôt luire le jour mille fois béni où l'Esperanto ne sera plus un mystère. Encore une fois, l'utopie de la veille sera devenue la réalité du lendemain.

Travaillons donc, amis, propageons l'Esperanto, parlons-en à ceux avec lesquels nous sommes en relations et soutenons bien haut le drapeau de l'œuvre à laquelle nous nous sommes consacrés.

LEO.

Wat eenieder doen moet.

De verschijning van de « Belga Sonorilo » is in België door menigvuldige goedkeuringsbewijzen begroet geweest. De eerste baanbrekers van het Esperanto, die in ons land in 1898 zonder moeite konden geteld worden, hebben rond zich de aanhangers der wederlandsche taal zien vermenigvuldigen, en op heden kunnen zij zich met uitnemende genoegen overtuigen, dat hun getal verscheidene honderden telt; daarom heb ik in het begin niet geaarzeld te zeggen, dat de goedkeuringsgemompels talrijk waren.

Maar dit is niet genoeg.

Ieder esperantist mag niet vergeten, dat hij, in het aanvaarden onzer wederlandsche taal, ten zelfden tijde den droom streelde zijn gedacht door de meerderheid van het menschdom te zien goedkeuren. Eene valsche schaamte moet hem niet beletten aan de onverschilligen, aan de twijfelzuchtigen, de grondregels uiteen te zetten, die hem zelven werden voorgelegd, wanneer hij kennis met deze taal gemaakt heeft. Dat hij niet vergete, dat degene, die hem de eerste voorstelling er van deed, honderde keeren verstooten werd, eer hij een stukje goeden grond vond, waarop hij met uitnemende blijdschap het geworpene zaad zag kiemen.

Op zijne beurt, moet iedereen van ons het voorbeeld van zijnen voorganger navolgen, zonder zich te laten tegenhouden door de spotters, die, laat ons het vaststellen, van dag tot dag min talrijk zijn en min gerucht maken.

Dat iedereen zich herinnere, dat zij het lastig hadden, deze die in de gemoederen drongen en blijvenden indruk maakten. Op heden, geheel de drukpers ondersteunt ons gedacht, wij hebben onze dagbladen, onze leergangen, onze vergaderingen. Het Esperanto gaat snel vooruit, en voor onze nieuwe vrienden zal het licht werk zijn om voor onze groote zaak eenige aanhangers te maken.

Alzoo zullen wij ons getal zien aangroeien en misschien welhaast den duizendmaal gezegenden dag zien schijnen, waarop het Esperanto geene verborgenheid meer zijn zal. Nog eens, de hersenschim van gisteren, zal de waarheid van morgen geworden zijn.

Dus vrienden aan het werk, verspreiden wij het Esperanto, spreken wij ervan aan dezen met welke wij in betrekking zijn, en laat ons hoog het vaandel dragen van het werk waaraan wij ons toegewijd hebben.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Facileco de Esperanto.

La lingvo internacia Esperanto, elpensita de la Rusa medicin-doktoro L. Zamenhof, estas tre facile ellernebla : tio-ĉi estas vero nedisputebla kaj ĝin konstatas preskaŭ ĉiu nova esperantisto, kiu post unu-du tagoj de okupo estas kapabla skribi leterojn en tiu lingvo.

Antaŭ ok jaroj mi akiris por la unua fojo malgrandan lernolibron de Esperanto. Ĝi ŝajnis al mi tiel simpla ke post dutaga laboro maldiligenta kaj sen granda peno, mi povis legi tekston esperantan kaj skribi leterojn al miaj nunaj amikoj de Sved- kaj Franclando, malgraŭ tio, ke krom mia patra lingvo, la Rusa, mi nenian sciis bone.

Poste, mi multe admiris ĝian facilecon, kiam mia amiko S-ro Musin-Puŝkin — zémski naĉálnik (popoljuĝisto), konanta bone kelkajn okcidenteŭropajn lingvojn, interesiĝinte je Esperanto, legis sen malhelpo ĉian libron esperantan, tute ne sciante ĝian vortaron kaj ankoraŭ malmulte ĝian gramatikon.

Dum pasinta vintro, kiam mi estis instruisto en la vilaĝo Spas, vespere ofte min vizitadis miaj bonaj amikoj – junaj vilaĝanoj. Ĉiuj ili estis amantoj de lego: ofte ĝis noktomezo ni sidadis kune en mia loĝejo, legante ian glorverkiston. Ofte, ili vidadis ĉe mi la librojn kaj ĵurnalojn esperantistajn, kuŝantajn sur la tablo, sed legi aŭ kompreni ion ili ne povis, ĉar ili ne sciis eĉ unu literon. Iam en mia cerbo naskiĝis la penso instrui iun el ili je Esperanto. Ili akceptis mian penson kun ŝanceliĝo rimarkebla.... la granda laboro antaŭstarinta timigis ilin. Tamen unu el ili – juna ekssoldato, — decidis lerni Esperanton. Mi komencis mian kurson per buŝlecionoj. Ĉiuvespere, kiam li vizitis min, mi salutis lin per la vortoj esperantaj : « Estu sana », aŭ « Bonan vesperon » kaj cetere. Post mallonga tempo li kutimis aŭdi samajn vortojn, ellernis ilian sencon kaj de sia flanko li salutis min same. Baldaŭ mi sciigis lin pri esperantaj nomoj de ĉiuj objektoj nin ĉirkaŭantaj, kaj pasis du semajnoj, kiam mi povis interparoli kun li pri kelkaj objektoj en Esperanto

Tiuj-ĉi ekzemploj bone pruvas la facilecon de ellernado de Esperanto : nun mi donos argumentojn ankaŭ de mia propra praktiko, kiuj, eble, ne malplibone montros la facilecon de la buŝparolo esperanta,

Facilité de l'Esperanto.

La langue internationale Esperanto, inventée par le docteur russe L. Zamenhof, est très facile à étudier: c'est là un fait absolument indiscutable que pourra constater tout nouvel Espérantiste qui, après un ou deux jours de travail, se verra à même d'écrire des lettres dans cette langue. Il y a huit ans, j'acquis pour la première fois un petit manuel traitant de la langue Esperanto: il me sembla tellement simple qu'après deux jours de travail peu ardu, et sans que je fisse de grands efforts, je pouvais lire un texte écrit en Esperanto et je pouvais écrire à mes amis actuels de Suède et de France, bien que, en dehors de ma langue maternelle qui est le Russe, je n'en connusse très bien aucune autre. Plus tard, j'admirai beaucoup sa facilité quand mon ami, Monsieur Musin-Pûskin, juge au tribunal, connaissant bien plusieurs langues occidentales qui, après s'être intéressé à l'Esperanto, lisait sans difficulté tout livre écrit en cette langue dont il ne connaissait pas complètement le dictionnaire et dont la grammaire ne lui était que fort imparfaitement connue.

Durant l'hiver passé, alors que j'étais instituteur dans le village de Spas, le soir, mes bons amis, de jeunes villageois me visitaient souvent. Ils étaient tous amateurs de lecture et souvent, jusque minuit, nous restions assis ensemble dans ma demeure, lisant quelque auteur épique. Souvent, chez moi, ils voyaient les livres et les journaux espérantistes qui reposaient sur la table, toutefois, ils ne pouvaient les lire ni en comprendre quoi que ce fût, car ils n'en connaissaient même pas une lettre. Un jour, l'idée d'en initier quelques-uns à l'Esperanto, naquit en mon cerveau. Ils n'acceptèrent ma proposition qu'avec une hésitation remarquable.... le grand travail envisagé de loin, les intimidait. Pourtant l'un d'eux, un ancien soldat, jeune encore, se décida à apprendre l'Esperanto. Je commençai mon cours par des leçons orales. Chaque soir, quand il me rendait visite, je le saluais par les expressions espérantistes : « Portez vous bien » ou « bonsoir ! » etc. Après quelque temps, il s'était accoutumé au son des mêmes paroles, il en étudia le sens et, de son côté, me salua de même façon. Bientôt, je lui fis connaître, en Esperanto, le nom de tous les objets qui nous entouraient et après une quinzaine de jours, je pouvais discourir avec lui en Esperanto sur quelques sujets.

Cet exemple prouve la facilité d'assimilation de l'Esperanto et maintenant, je donnerai encore des arguments nés de mes propres expériences, et qui, sans doute, ne prouveront pas moins la facilité de la langue Esperanto parlée. Bien que j'eusse appris à lire et à écrire l'Esperanto, je n'avais pourtant pas eu l'occasion de le parler, car, habitant des villages, je ne rencontrais jamais personne qui connût cette langue. Vers la

Gemakkelijkheid van het Esperanto.

De wederlandsche taal Esperanto, uitgevonden door den Russischen Doktor L. Zamenhof, is zeer gemakkelijk om leeren : dat is eene alleszins ontegensprekelijke zaak, welke ieder nieuwe Esperantist kan bestatigen, die, na één of twee dagen werk, bekwaam is om brieven in deze taal te schrijven.

Over acht jaar, kreeg ik voor de eerste maal een handboekje, handelende over de Esperantische taal : het scheen mij zoodanig eenvoudig, dat ik, na twee dagen licht werk en zonder groote moeite te doen, eenen tekst in Esperanto opgesteld kon lezen, en kon schrijven naar mijne huidige vrienden van Zweden en Frankrijk, alhoewel ik, buiten mijne moedertaal, die het Russisch is, geene andere zeer wel kende. Later bewonderde ik zeer hare gemakkelijkheid, toen mijn vriend, Mijnheer Musin-Puskin, rechter bij de rechtbank, die verscheidene westersche talen kon en die, belang stellende in het Esperanto, zonder moeite alle boeken las, in die taal geschreven, waarvan hij niet geheel de woordenlijst kende, en waarvan de spraakkunst hem maar zeer onvoldoende bekend was.

Gedurende den laatsten winter, wanneer ik onderwijzer was in het dorp Spas, kwamen mijne goede vrienden, jonge dorpelingen, mij 's avonds dikwijls bezoeken. Het waren al liefhebbers van lezingen, en dikwijls bleven wij te zamen tot middernacht zitten in mijne woning, lezende uit eenen heldendichter. Dikwijls zagen zij bij mij Esperantische boeken en bladen op de tafel liggen ; nochtans zij konden er niets van lezen noch verstaan want zij kenden er zelfs geene letter van.

Eens kwam het gedacht in mijn brein, er eenigen, in het Esperanto te onderrichten.

Zij aanvaardden mijn voorstel slechts met eene merkwaardige aarzeling.... het lastig werk van verre bezien, benauwde hen. Eén nochtans, een jonge gewezen soldaat, *besloot het Esperanto te leeren.*

Ik begon mijnen leergang met mondelinge lessen. Elken avond, wanneer hij mij bezoek bracht, groette ik hem met Esperantische uitdrukkingen : « Hoe gaat het ? » of « Goeden avond ! » enz. Na eenigen tijd, had hij zich gewend aan den klank der zelfde woorden, hij leerde er den zin van, en van zijnen kant, groette hij mij, op gelijke wijze. Welhaast, deed ik hem in Esperanto, den naam van al de dingen die ons omringden, kennen, en, na een vijftiental dagen, kon ik met hem in Esperanto spreken, over eenige zaken.

Dit voorbeeld bewijst het gemak van aanleeren van het Esperanto, en nu zal ik nog betoogen geven, uit mijne eigene ondervindingen gesproten, en die, zonder twijfel, niet minder het gemak der Esperantische gesprokene taal, zullen bewijzen. Ofschoon ik het Esperanto had leeren lezen en schrijven, toch had ik nooit de gelegenheid gehad het te spreken, want, in dorpen wonende, kwam ik nooit iemand tegen, die deze taal kende. Omtrent het einde van

Ellerninte legi kaj skribi Esperanton, mi tamen ne havis eblon ĝin paroli, ĉar, loĝante en vilaĝoj, mi neniam povis renkonti homojn, sciantajn ĝin. En la fino de decembro de 1898a jaro mi vizitis la kunvenon de S. Peterburga societo esperantista « ESPERO ». Pli frue mi neniel konis ĝian membraron, neniam aŭdis esperantan parolon. Subite enveninte la kunvensalonon, mi estis ekfrapita de la fremdparolado: sed ĵus la membroj ĉeestantaj sin turnis al mi kaj paroladis esperante : mi eksentis la kapablon uzi buŝe la saman lingvon. Kvankam dum tiu-ĉi vespero mi parolis internacie por la unua fojo, mi ne sentis embarason ian, parolante pri objektoj diversaj.

Entrepreninte vojaĝon esperantistan laŭ Volga en la somero de 1899a jaro, mi jam tre libere parolis en Esperanto kun oficiro S-ro V. Tenisov en Nijni-Novgorod. Ni promesis paroli nenion Ruse dum tuta nia kunvivo, kiu daŭris dek tagojn, kaj ni plenumis la promeson. Hejme, sur la stratoj, en la oficirkunvenoj, sur la vaporŝipo ni parolis sole en Esperanto, kvazaŭ ĝi estis nia patrujlingvo.

El Nijni-Novgprod mi vojaĝis en Kazan, kie mi renkontis ankaŭ plej amikan akcepton ĉe bone konata propagandanto de nia ideo S-ro Klimov. Bedaŭrinde mi ne povis tuj post nia konatiĝo paroli kun li en Esperanto, ĉar S-ro Klimov ĝis tiam neniam havis okazon interparoli en tiu lingvo. Sed tiu-ĉi malagrablaĵo estis baldaŭ forigita ; en la tago sekvanta S-ro Klimov, kuraĝigita per mia ekzemplo, ekuzis buŝe Esperanton kaj post iom da tempo akceptis tian kutimon paroli en tiu idiomo, ke poste pli malofte li parolis Ruse.

Kara leganto, volu pli bone konatiĝi kun tiu-ĉi lingvo mirinda kaj vi mem je propra sperto konvinkiĝos baldaŭ pri l'justeco kaj vereco de miaj vortoj. Volu lerni tiun-ĉi kunligilon kaj kunfratigilon de nacioj kaj vi ne bedaŭros la mallongan tempon postulitan de ĝia ellernado.

Ivan Ŝirjaev
St Ŝestiĥino, Selo Vereteja.
gub. de Jaroslavl, Ruslando.

Deziras korespondadi.

14. So Louis Vandersleyen, rue des Patriotes, 31, Bruxelles, Belglando, kun samideanoj pri progresoj de Esperanto per ilustritaj poŝtkartoj. Kolektas nur poŝtsignojn de Eŭropo kaj poŝtajn tutaĵojn de ĉiuj landoj.

15. Sino F. Bois, St Laurent de Chamousset (Rhône) Franclando, respondos al ĉiuj (sed ne Francoj), kiuj al ŝi sendos sur ilustrita poŝtkarto, preferitan proverbon de sia lando.

16. So Arthur Baie, avenue Paul de Jaer, 4, St Gilles-Bruxelles, Belglando, pri la komercaj aferoj kaj speciale pri la ledaĵoj kaj ĉiuj liveroj por piedvestoj, ŝuoj, gamaŝoj, k. t. p. Deziras ankaŭ interŝanĝi vidaĵojn sur poŝtkartoj.

17. So Henri Branders, rue du Tilleul, 5, Anvers, Belglando. Deziras interŝanĝi poŝtmarkojn kun kolektantoj de ĉiuj landoj.

---

fin de Décembre de l'année 1898, j'assistai à l'assemblée de la Société espérantiste de St Petersbourg, connue sous le nom de « Espero. » Jusque là, je n'en connaissais nullement les membres et je n'avais jamais entendu prononcer une seule parole d'Esperanto. Subitement en entrant dans la salle de la réunion, je fus frappé par des accents étrangers, mais au même moment, les membres présents se tournèrent vers moi et parlèrent Esperanto : je me sentis capable d'user verbalement de la même langue. Bien que, ce soir-là, je la parlasse pour la première fois, je ne me sentis en rien embarassé de causer à propos de sujets divers.

Ayant entrepris un voyage espérantiste le long du Volga, dans le courant de l'été 1899, j'eus l'occasion de parler longuement en Esperanto avec Monsieur V. Ténisov, officier à Nijni-Novgorod. Nous promîmes de ne rien exprimer en Russe durant le temps que nous passerions ensemble, ce qui dura dix jours, et nous remplîmes notre promesse : chez nous, dans les rues, dans les réunions d'officiers, sur le bateau à vapeur, nous ne parlâmes que l'Esperanto comme si cette langue avait été notre langue maternelle.

De Nijni-Novgorod, je me rendis à Kazan où je fus, de nouveau, l'objet de la plus aimable des réceptions par M. Klinov, le propagateur bien connu de notre idée. Malheureusement, je ne pus, dès notre rencontre, converser avec lui en Esperanto car M. Klinov, jusqu'à ce moment, n'avait jamais rencontré l'occasion de s'entretenir dans cette langue. Toutefois, cet ennui se dissipa bientôt: le jour suivant, M. Klinov, encouragé par mon exemple, se mit à employer l'Esperanto oralement et après un court espace de temps, prit si bien l'habitude de s'exprimer en cet idiome, qu'il ne recourut plus que rarement au russe.

Cher lecteur, veuillez vous familiariser plus complètement avec cette langue merveilleuse ; vous pourrez alors bientôt, par votre propre expérience, vous convaincre de la justesse et de la vérité de mes paroles. Etudiez ce moyen d'union et de fraternité entre les nations et vous ne regretterez pas le court espace de temps que réclame son étude.

Traduction de Mlle A. GREINER.

December van het jaar 1898 woonde ik de vergadering bij van de Esperantische Maatschappij van St Petersburg, gekend onder den naam van « Espero. » Tot dan kende ik er hoegenaamd de leden niet van en ik had nog nooit een enkel woord Esperanto hooren uitspreken. Eensklaps, in de zaal der vergadering tredende, wierd ik door vreemde klanken getroffen, maar op den zelfden oogenblik, keerden zich aanwezige leden naar mij en spraken Esperanto ; ik voelde mij bekwaam om woordelijk de zelfde taal te bezigen. Alhoewel ik ze dien avond voor de eerste maal sprak, voelde ik mij in niets verlegen om over verscheidene dingen te spreken.

Eene Esperantische reis langs den Wolga ondernomen hebbende, in den loop van den zomer 1899, had ik de gelegenheid lang in Esperanto te spreken met Mijnheer V. Tenisov, officier te Nijni-Novgorod. Wij beloofden niets in het Russisch uit te drukken, gedurende den tijd dat wij te zamen doorbrachten, hetgeen tien dagen duurde, en wij vervulden onze belofte. Te huis, op de straten, in de vergaderingen, op het stoomschip, spraken wij anders niet dan Esperanto, alsof deze taal onze moedertaal ware geweest.

Van Nijni-Novgorod begaf ik mij naar Kazan, waar ik opnieuw het voorwerp was van de gulste ontvangst door Mr Klinov, den welgekenden verspreider van ons denkbeeld. Ongelukkiglijk kon ik van af onze samenkomst met hem niet in Esperanto spreken, want Mr Klinov had tot dien oogenblik, nooit de gelegenheid ontmoet in die taal te spreken. Nochtans, dat ongemak verdween weldra: den volgenden dag begon Mr Klinov, door mijn voorbeeld aangemoedigd, mondelings het Esperanto te gebruiken, en na een kort tijdverloop nam hij zoowel de gewoonte zich in die taal uit te drukken, dat hij slechts zelden meer tot het Russisch zijnen toevlucht nam.

Lieve lezer, gelief u vollediger aan deze wonderbare taal te gewennen, dan zult gij welhaast door uwe eigene ondervinding u van de juistheid en de waarheid mijner woorden kunnen overtuigen. Leg u toe op dat middel van eendracht en broederlijkheid tusschen de volkeren, en gij zult den korten tijd, door zijne studie vereischt, niet beklagen.

Vertaald door A.-J. WITTERYCK.

Principaux Manuels en langue française.

en vente aux dépôts de la Maison Hachette & Cie *et chez* Spineux & Cie *à Bruxelles.*

Grammaire et exercices de la langue Internationale Esperanto par L. de Beaufront. — Prix 1.50 frc (port en plus.)
L'Esperanto en 10 leçons par Th. Cart et M. Pagnier. — Prix 0.75 (port en plus.)
Dictionnaire Esperanto-Français par L. de Beaufront. — Prix 1,50 (port en plus)
Vocabulaire Français-Esperanto par Th. Cart, M. Merckens et P. Berthelot. Prix 2.50 (port en plus.)

Nederlandsche Handboeken.

Bij den schrijver te Hilversum (Holland) — **Volledig Leerboek der opkomende wereldtaal Esperanto**, door Dreves Uitterdijck, Trompschool, Hilversum. — Prijs : fl : 1.50 (3.75 fr.) verzendingskosten daarboven.

Bij den drukker van *La Belga Sonorilo*, Nieuwe Wandeling, 4, Brugge : **Het Esperanto in tien lessen**, aan fr. 0,50.

La « *BELGA SONORILO* » acceptera des annonces à des prix très réduits dont on trouvera le tableau ci-dessous.

Ces annonces devront satisfaire aux conditions suivantes :

1° Etre rédigées exclusivement en Esperanto ;

2° Emaner de personnes s'engageant à correspondre en Esperanto ,

3° Les annonces doivent être prises pour une année entière.

1/16	de page	annuellement	fr.	8.00
1/8	»	»	»	15.00
1/4	»	»	»	28.00
1/2	»	»	»	50.00

De « BELGA SONORILO » *aanveerdt aankondigingen aan zeer matige prijzen, van welke men hieronder de tabel vindt.*

Die aankondigingen moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° Opgesteld zijn uitsluitelijk in Esperanto ;

2° Gegeven zijn door personen die zich verplichten in Esperanto te schrijven ;

3° De aankondigingen moeten genomen worden voor een gansch jaar.

1/16	*bladz.*	*jaarlijks*	*fr.*	*8.00*
1/8	»	»	»	*15.00*
1/4	»	»	»	*28.00*
1/2	»	»	»	*50.00*

KONTINENTA KOMPANIO

ĤINLANDO — RUSLANDO

Tenejo en Belgujo : S° J. PRINGIERS

Rue de la Monnaie, 41, BRUGES.

PREZARO

pri Rusaj teoj « Sanktoj de la Tzaroj. »

Markoj : A. D. G. Imperiaj Palacoj.

Teujo enhavanta	*25 gramojn*	*Prezo franko*	*1.50*
— —	*50*	— *frankoj*	*3.00*
— —	*125*	— — —	*6.00*
— —	*250*	— — —	*10.00*

Ĉia el tiuj teoj, per ĝia riĉa kaj bonega gusto, estas inda klasiĝi inter la teoj kiuj, de longtempe, estas famaj en Ruslando pri siaj ecoj. Ili estas elektitaj en ĉiuj ceremonioj kaj festenoj solenaj kie oni servas nune teon, uzado ĉarma kaj patriarka. Ĉiuj teoj niaj estas enlokigitaj en metalaj skatoletoj perfekte fermitaj.

SPINEUX & CIE

— FREMDA LIBREJO —

FONDITA EN 1833

62, Montagne de la Cour

BRUSELO.

Telefono 3688 — Telefono 3688

Libroj eldonitaj de HACHETTE & CIE

Vendas ĉiujn esperantistajn librojn kaj, ĝenerale, ĉiujn librojn verkitajn en ia lingvo.

KORESPONDANTOJ EN ĈIUJ ALIAJ LANDOJ.

ONI KORESPONDAS ESPERANTE.

Ĉiuj verkoj kiuj eliras el la presejo de nia

“ Belga Sonorilo ”

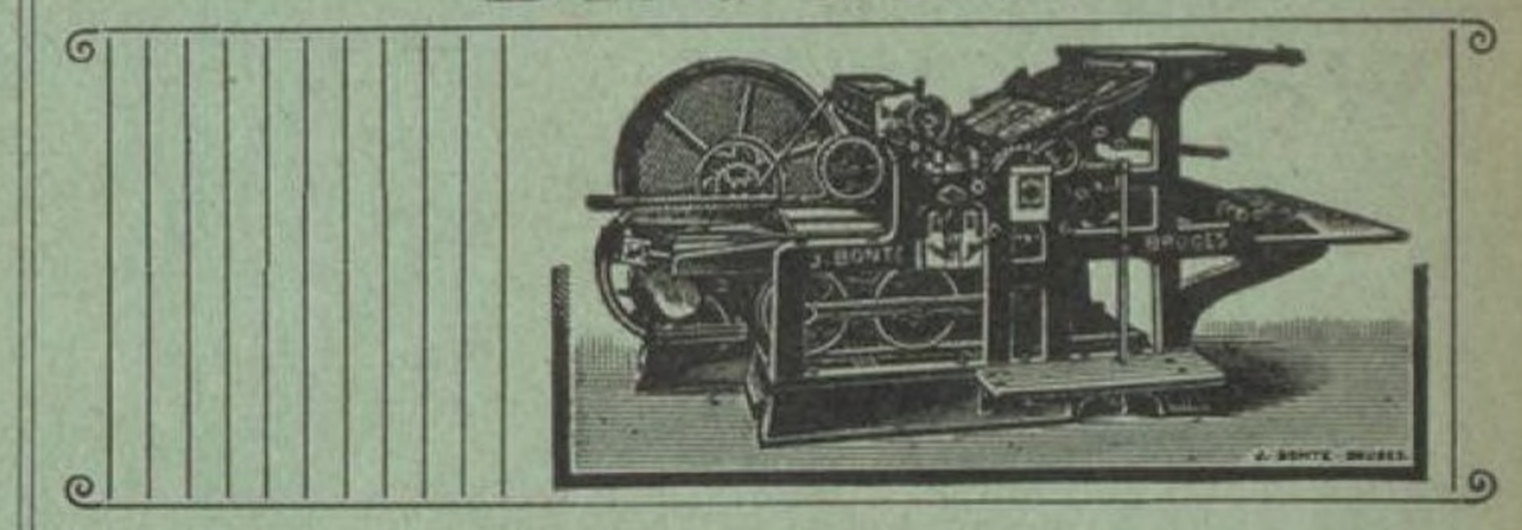
estas presitaj kun la plej akurata zorgo kaj rapideco. Se vi deziras presigi verkojn, petu pri la prezoj kaj modeloj.

✻ KOMERCEJO ✻

JULES BONTE

RUE DES BOUCHERS, 55

BRUGES.

Tuta aranĝigo de presejoj. — Fabrikado de maŝinoj por presi. — Ĉiuj iaj specoj da literoj kaj duailoj. — Broĉiloj per nikelfadeno, altranĉiloj, premiloj por atlasigi, numerigiloj, inkoj, kliŝaĵoj, k. t. p.

Post peto, oni sendas, senpage, modelojn kaj prezarojn.

“ *Universala gluo* ”

ESTAS LA PLEJ BONE.

Tenejo por Eŭropo ĉe

S° WITTERYCK-DELPLACE

BRUĜO (Belgujo).

Oni akceptus agenton en ĉia lando.

VENDEJO KONFIDINDA.

J. PRINGIERS, peltisto

Rue de la Monnaie, 41, BRUGES.

Havas la honoron sciigi sian multnombran klientaron ke li ĵus novigas sian kolekton da komercaĵoj, estas diri pli ol kvin mil novpecoj da felaĵoj diversaj. — Speciala metiejo por reuzebligi. — Purigo kaj novigo de ĉiuj iaj formoj de felaĵoj; sola vendejo kiu ĝi mem fabrikas la felaĵojn en Bruĝo.

NI REKOMENDAS LA PLUMOJN

BAIGNOL kaj FARJON de Parizo.

Sin turni al

S° WITTERYCK-DELPLACE, BRUĜO

TENEJO POR BELGUJO

PLI OL 500 SPECOJ.